

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

Varde Gymnasium



– de første 25 år

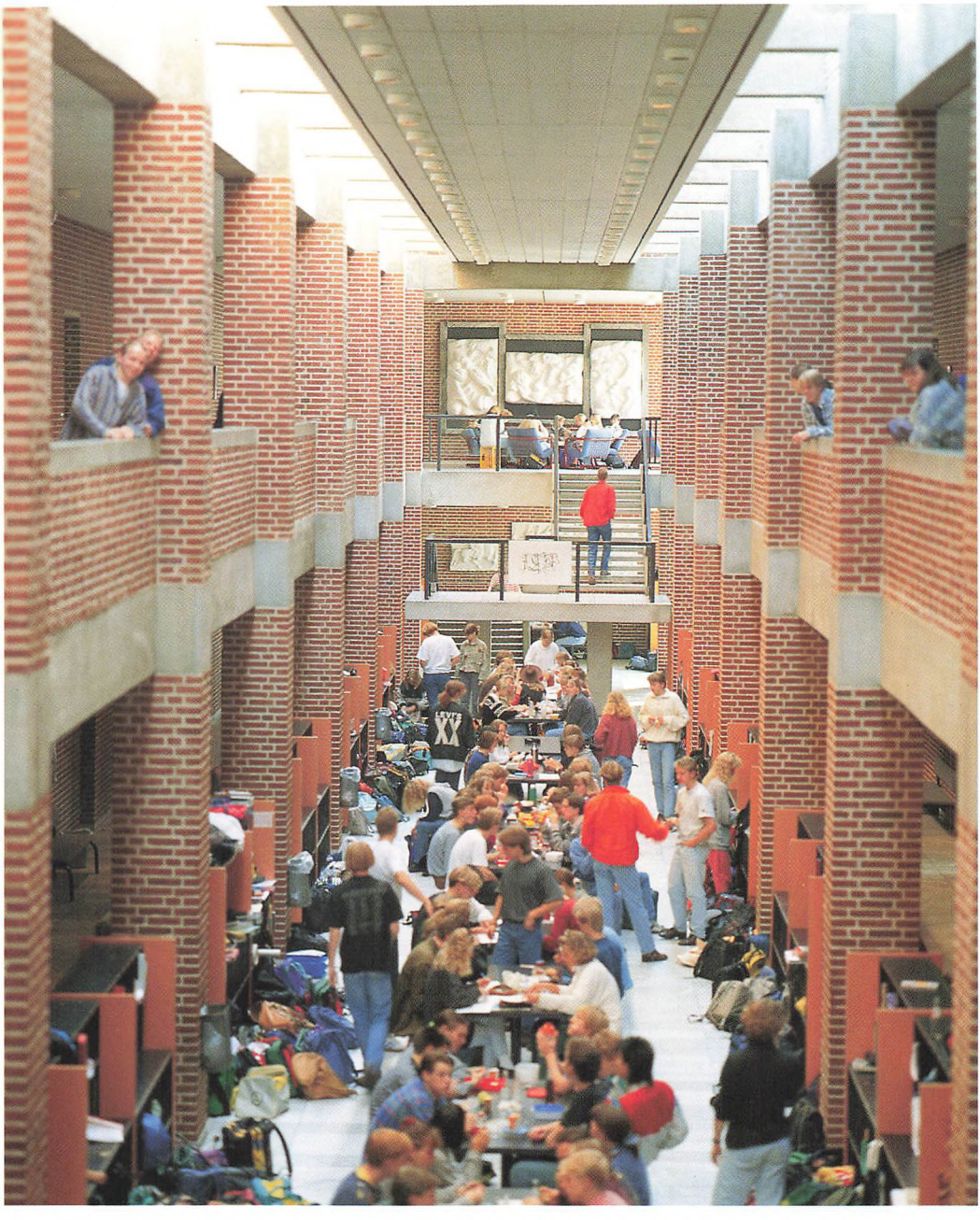

Varde Gymnasium

– de første 25 år

Et jubilæumsskrift 1993

Varde Gymnasium – de første 25 år
Jubilæumsskrift udsendt i anledning af
skolens 25 års jubilæum 1993

Skriftet er redigeret af et udvalg med følgende medlemmer:
Kirsten Conradsen, Claus Friisberg, Helge Mygind,
Morten Müller og Hans Tyrrestrup

Layout og billedredaktion:
Helge Mygind og Hans Tyrrestrup

Omslagsfotos, farvefotos og s/h fotos af skolen med elever:
Medvind Fotografi

Tryk af omslag og farvesider: PE-Offset, Varde
Produktion: Ribe Amt

ISBN: 87-7342-677-6

Indhold

Forord *side* 7

Beslutningen om at bygge Varde Gymnasium 9
Fra plan til realitet 13
Tilbageblik og eftertanker 21
De passede godt på os 26
Fra en mor og politiker 30
Varde Gymnasiums rejser 32
Skolens indre liv 37
Kunst i relief 45
Tale til afgangseleverne 53
Fra lærerværelsets sangbog 63
Interview med Møller 67
Erindringsglimt 80
Strøtanker om gymnasieskolen i nutid og fremtid 85

Personale 1968-93 89
Afgangselever fra Varde Gymnasium & HF 91

Forord

Vi besidder den fine egenskab at kunne holde af. Vi holder af hinanden – men nogle gange kommer vi til at holde af på en anden måde: Vi holder af et sted. En sådan holden af er det ofte vanskeligt at sætte ord på.
Varde Gymnasium er et sted, som mange har holdt af i de første 25 år af skolens levetid. Enkelte har haft deres daglige gang inden for murene i hele perioden, mange har i løbet af to til tre år lagt fundamentet her til et spændende livsforløb.
Når vi mange nye beboere bevæger os rundt i bygningen, kan vi ikke undgå at fornemme en atmosfære, der er blevet til gennem en lang tidsperiode. En kontinuitet, som undertiden kan virke hæmmende, men som man nødig vil være foruden. For på Varde Gymnasium er der noget at irriteres over, noget at blive inspireret af, noget at lære, meget at glædes over og meget at videreføre.
Derfor skal der lyde et stort til lykke med jubilæet til hele medarbejderstaben, til de mange tidligere elever og til de nuværende elever på Varde Gymnasium & HF-kursus.

Finn Olsen

Beslutningen om at bygge Varde Gymnasium

Erhvervspolitik og servicetilbud

Ole Nørskov Nielsen

Historien om Varde Gymnasiums oprettelse kan føres tilbage til 1954. Dette år var der valg til by- og sogneråd. Efter valget kom der en forespørgsel fra Varde byråd til omegnskommunerne, om de var interesserede i, at der blev oprettet et gymnasium i Varde? Svarene fra oplandet var positive. Men det er nok et spørgsmål, om henvendelsen var alvorligt ment, eller det blot drejede sig om at vise gode miner til slet spil?

Ideen til et gymnasiun i Varde kom næppe fra det socialdemokratiske flertal, som partiet havde vundet ved valget i 1954. Skolevæsenet havde ikke socialdemokraternes store interesse, så det gik trægt med at få udbygget folkeskoleområdet. Selv om elevtallet på byens eneste skole, Sct. Jacobi Skole, var over 1000, og der forelå en beslutning om at begynde opførelsen af en ny skole i Sdr. Varde, blev dette arbejde først startet i 1956.

På den baggrund må det anses for tvivlsomt, at ophavspersonerne til tanken om at bygge et gymnasium skal findes inden for det socialdemokratiske byrådsflertals kreds. Skønt der ikke eksisterer et håndgribeligt bevis, skal ønsket om at få en højere skole i byen nok findes blandt officererne ved Sønderjydske Artilleriregiment, som i 1953 havde taget den nye kaserne på Hjetingvej i brug.

Teorien om, at det var i dette miljø, at behovet for et gymnasium opstod, synes bekræftet af den tale, som regimentschefen, oberst C.Gyldenkrone i 1955 holdt ved et møde mellem kasernens officerer og byens foreninger og organisationer. Her sagde obersten bl.a: »Vi havde ikke regnet med at skulle stige i skat ved at rejse fra en stor by til en forholdsvis lille by. I den store fik vi både teater og sporvogn for nogle af pengene, ja vi fik tilmed masser af lys på gader og veje. Vel er sporvogne ikke nødvendige i Varde, men teater er uddannende og udviklende. Gadelys er her sandelig ikke for meget af.« – Selv om gymnasiet ikke blev nævnt, så viser talen, at krav om bedre servicetilbud til borgerne er blevet rejst, når nye »virksomheder« kom til byen.

Det bestød selvfølgelig ikke, at det kun var tilrejsende, der ønskede forandring. Partiet Venstre og især dets leder, stadsdyrlæge A.Gadegård (medlem af byrådet 1950-62) var i høj grad utilfreds med den henholdende skolepolitik, som det socialdemokratiske flertal førte under borgmester Rud. Rasmussen

ledelse. Valget i 1958 gav ganske vist Venstre og de konservative et flertal. Men de konservative gik sammen med socialdemokraterne mod at få borgmesterposten. Venstre blev delvist isoleret i byrådsarbejdet, selv om A.Gadegård fik formandsposten i det gymnasieudvalg, som byrådet nedsatte i 1959.
Gadegård og med ham de fleste i Venstre var utvivlsomt positivt indstillede med hensyn til at få oprettet et gymnasium i Varde. Alligevel forekommer nedsættelsen af dette udvalg ligesom henvendelsen til oplandskommunerne i 1954 mere som en demonstration af god vilje end som et realistisk forsøg på at få gang i gymnasieprojektet.
På trods af skolebyggeriet i Sdr. Varde var folkeskoleområdet endnu mangelfuldt. I 1960 var der omkring 1400 elever på Sct. Jacobi Skole, og kommunen havde næppe ressourcer til at klare både den fortsatte udbygning af folkeskolen og oprettelsen af et gymnasium. Direktoratet for Gymnasieskolerne ville heller ikke give tilladelse til at bygge en højere skole, så længe grundskolen var mangelfuld. Dertil kom, at Grindsted kommune i slutningen af 50'erne havde fået tilladelse til at begynde gymnasieundervisning i 1961. Dermed var det nordøstlige område af Ribe amt dækket ind, og de unge fra amtets nordvestlige del kunne stadig søge gymnasieskolerne i Tarm og Esbjerg. Denne realitet kunne nok for nogle år fremover være medvirkende til, at undervisningsministeriet ikke var villig til at give grønt lys for et gymnasium i Varde.
Byrådsvalget i 1962 gav Socialdemokratiet absolut flertal. Venstre bevarede dog formandsskabet for gymnasieudvalget, hvor læge M.Antonius afløste A.Gadegård. Skønt socialdemokraterne fortsat havde magten, begyndte der nu at ske noget på forskellige områder. Det var efterhånden ved at gå op for politikerne, at der kunne trænge til at komme gang i hjulene, for at byen ikke skulle gå i stå.
Baggrunden herfor var, at borgernes indtægter og dermed den sum penge, som byrådet kunne disponere over, var begyndt at vokse. Desuden var bystyret blevet klar over, at der var en sammenhæng mellem den service, som kommunen kunne tilbyde borgerne, og muligheden for at få gang i byens erhvervsliv.
Det var derfor ingen tilfældighed, at firmaet Jacob Holm & Sønner fra København i 1962 placerede en mindre afdeling i Varde, og at kommunalbestyrelsen samme år lod udsarbejde en byplan med et gymnasium placeret ved Pramstedvej, hvor Jacobi Hallen i dag ligger.
I 1963 blev Varde Landsogn indlemmet i købstadskommunen, og to borgerlige politikere, Magnus Andersen og Christen Nielsen fik sæde i byrådet, som nu havde borgerligt flertal.
Det ser ud, som om denne begivenhed satte yderligere fart på moderniseringsprocessen. Det blev nu besluttet at bygge en ny skole i den nordlige del af byen, og der skulle være overbygning

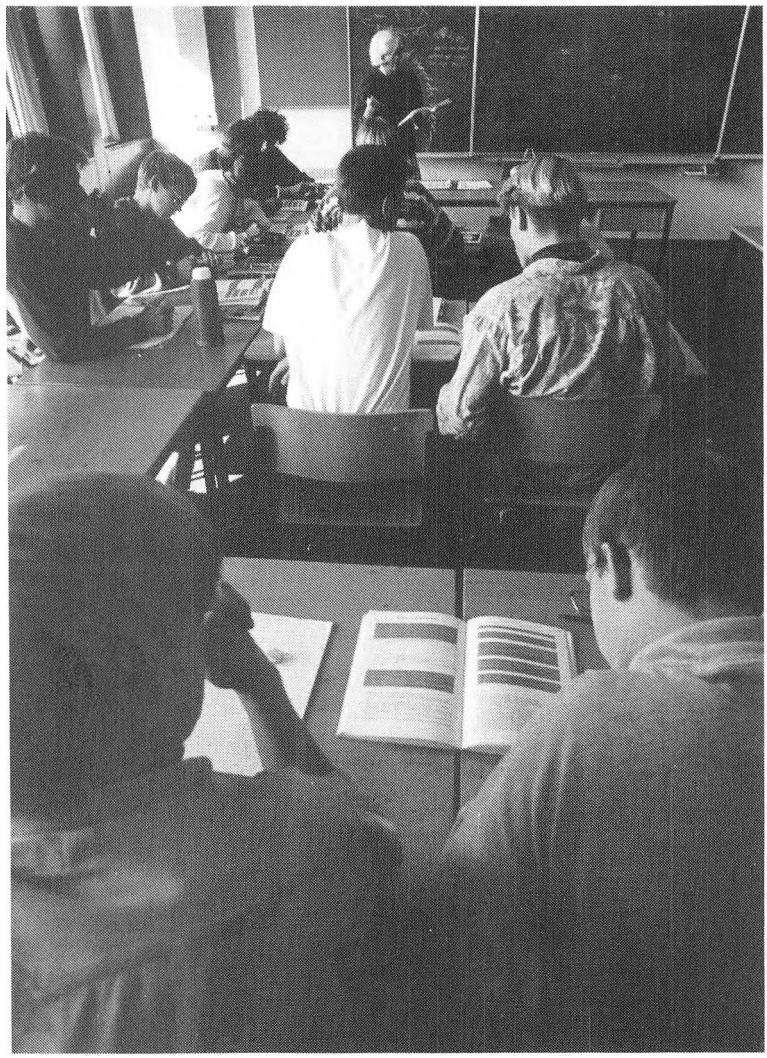

dvs. realafdeling på byens tre skoler. Hermed var en væsentlig forudsætning for at få lov til at bygge et gymnasium tilvejebragt, og i oktober 1964 gav ministeriet tilladelse til at begynde gymnasieundervisningen i 1968.
Disse forhold i sammenhæng med andre moderniseringstiltag bar nu frugt, ved at Jacob Holm & Sønner nu foretog en stor udvidelse af deres fabrik på Engdraget. Byggeriet blev gennemført med egnsudviklingsstøtte, hvilket betød, at kommunen kunne stå som bygherre til det omfattende byggeri – en erfaring, der senere kom byrådet til gode. (Jacob Holm & Sønner købte i 1971 tilbygningen).
Også andre industrier blev trukket til Varde i slutningen af 1960-

erne, bl.a. Falkenberg Stålindustri (i dag Vølund) og Dansk Oversøisk Motorindustri (DOMI). Det har sikkert ikke været uden betydning, at de højere funktionærer nu kunne få deres børn på et gymnasium, der lå i byen.

Så stak undervisningsministeriet imidlertid en kæp i hjulet for projektet. I et brev af 17/1 1968 meddelte Direktoratet for Gymnasieskolerne, at man »efter forhandling med ministeriets afdeling for byggesager, der skønner, at gymnasiet næppe vil kunne være færdigt til brug før tidligst den 1. august 1971« måtte udskyde undervisningens begyndelse til 1969. Det var især afgørende for ministeriet, at laboratorielokalerne kunne stå klar til brug for eleverne i 3g.

Varde byråd, hvor alle partier var enige om at starte et gymnasium, ville dog ikke uden sværdslag opgive den oprindelige plan om at begynde gymnasieundervisningen til august 1968. Christen Nielsen, der efter kommunalvalget i 1966 var blevet byens borgmester, rejste d. 8/2 sammen med kommunaldirektør Anders Kragh til København for at forhandle med undervisningsministeriets embedsmænd. Ved dette møde lykkedes det vardenserne bl.a. med henvisning til byggeriet for Jacob Holm & Sønner at overbevise undervisningsdirektør Sigurd Højby om, at »med en byggetid på 1½ år kan gymnasiet stå delvist færdigt i august 1970« og »laboratorielokalerne står klar til brug for 3g«.

Efter at denne hindring var ryddet af vejen, skulle ministeriet nu godkende de midlertidige lokaler, hvor undervisningen skulle foregå, indtil de endelige bygninger stod klar til brug. Denne godkendelse forelå, da Sigurd Højby d. 26/2 var i byen og accepterede den gamle tekniske skole på Skolevej som midlertidigt hjemsted for Varde Gymnasium. Derefter kunne stillingerne som rektor, pedel og lærere blive opslået, og gymnasiet begyndte som planlagt i august 1968.

Allerede i november 1966 var der blevet truffet beslutning om, hvor gymnasiet skulle ligge. Som nævnt havde det været hensigten at placere det ved Pramstedvej. Men da udvalget, der skulle give indstilling om sagen til byrådet, havde set det »indeklemte« gymnasium i Års, blev det besluttet at opgive pladsen ved Pramstedvej til fordel for en kommunal grund ved Lunden. Her kunne elever og lærere rykke ind til det lovede tidspunkt, august 1970.

Kilder: Flemming B.Holm m.fl: Varde 1920-90. 1990.

Tak til fhv. borgmester Christen Nielsen, fhv. kommunaldirektør Anders Kragh, fhv. rektor Morten Müller og fhv. undervisningsdirektør Sigurd Højby for oplysende samtaler. Endvidere tak til Varde kommunes borgmesterkontor for at have stillet de relevante dokumenter til min rådighed.

Fra plan til realitet

Varde Gymnasium 1968-93

Claus Friisberg

1959 Varde byråd nedsætter et udvalg med medlem af byrådet for Venstre, stadsdyrlæge *A. Gadegård* som formand; udvalget skal undersøge mulighederne for at skaffe byen et gymnasium.

1963 Efter byrådsvalget i 1962 og A. Gadegårds udtræden af byrådet erstattes det gamle udvalg med et nyt, der får medlem af byrådet for Venstre, læge *M. Antonius* som den drivende kraft. Der kan nu konstateres en politisk vilje til at oprette et kommunalt gymnasium.

1964 Efter flere henvendelser til undervisningsministeriet får kommunen en principgodkendelse af, at den kan lade gymnasieundervisning begynde i Varde fra 1968. Betingelsen er, at det kan foregå i godkendte bygninger 1968-70, medens bygningerne til det nye Varde Gymnasium bliver opført.

1966 1. november stemmer byrådet for, at det nye gymnasiums bygninger skal placeres på Østervangs jorder. Dermed er området ved Pramstedvej, der ellers i første omgang var blevet foreslået, definitivt gledet ud af billedet. Ved samme lejlighed vedtager man, at arkitektfirmaet *Gravers & Richter* skal projektere byggeriet. Kommunen søger om at måtte lade det nye gymnasium begynde sin virksomhed allerede fra det nye skoleår 1967.

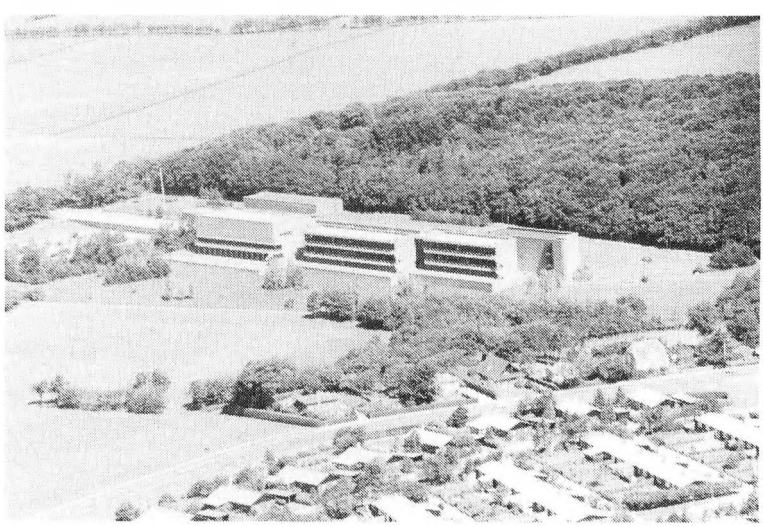

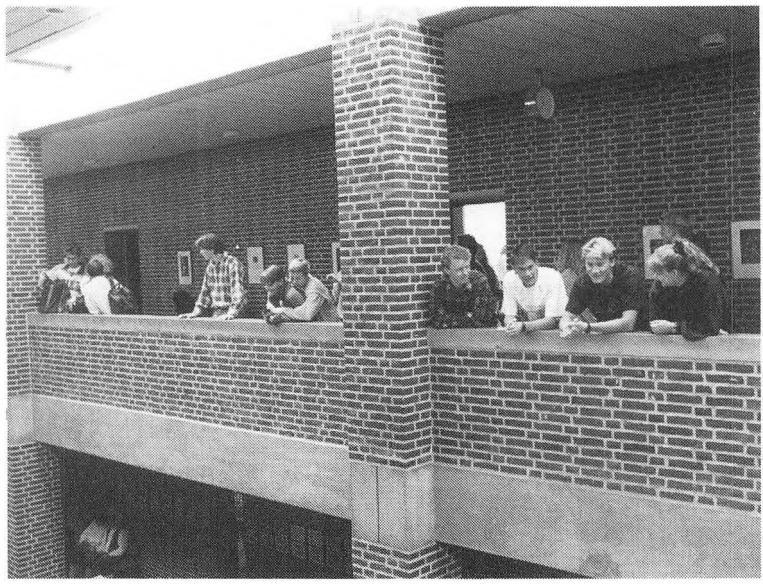

1967 Fornyede henvendelser om at måtte begynde gymnasieundervisningen allerede i skoleåret 1967-68.
I juni måned tager arbejdet med projektet til Varde Gymnasium sin begyndelse. Der udarbejdes tre skitseforslag – de to som atriumskoler, placeret på grundens plane del, det tredje som en toetagers bygning, anbragt på grundens nordlige del tæt ved Skovbrynet. Det sidste forslag finder bygherren er det bedste, og det danner derfor grundlaget for det videre arbejde.

1968 17. januar meddeler ministeriet, at gymnasieundervisningen først kan påbegyndes i Varde fra skoleåret 1969-70.
Et møde med embedsmænd fra ministeriet resulterer i, at undervisningen alligevel kan gå i gang.i 1968.
1. juni tiltræder *Morten Müller* stillingen som rektor for Varde Gymnasium.
12. august er den første skoledag i Varde Gymnasiums historie. Rektor Morten Müller byder velkommen til 80 elever, 16 lærere og en særlig indbudt kreds fra byråd, skolevæsen og administration med borgmester Christen Nielsen i spidsen. Det foregår i den nedlagte tekniske skoles lokaler, hvor gymnasiet skal holde til de næste to år.
Eleverne er fordelt på tre gymnasieklasser, en sproglig og to matematiske, og en realklasse, en 1. real.
De nye gymnasieelever undervises i overensstemmelse med lov om gymnasieskolerne af 7. juni 1958 og bekendtgørelsen om undervisningen i gymnasiet af 1961. De sproglige havde alene mulighed for at blive nysproglige efter 1g, matematikerne for at fortsætte på den matematisk-fysiske gren efter 1g.

September godkender byrådet et totalt projekt. Arbejdet blev udbudt i licitation efter reglerne om fast tid og pris. Lavestbydende var murermester C. Christoffersen, der dog først gik i gang med byggemodning og kloakering juni 1969.

1969 Ved skoleårets begyndelse optages der fire nye gymnasieklasser, to sproglige og to matematiske, og en 1. realklasse. I løbet af skoleåret 1969-70 skaffes der mulighed for, at gymnasiet kan oprette en naturfaglig gren, således at de elever, der er optaget som matematikere skoleåret 1969, efter 1g. kan vælge mellem den matematisk-fysiske og den naturfaglige gren. De sproglige 1g'ere har fortsat alene mulighed for at fortsætte på den nysproglige gren.

1970 Ved det nye skoleårs begyndelse omfatter skolen for første gang alle de gymnasiale klassetrin. Der er tre 3g klasser, fire 2g klasser og fire 1g klasser. Realafdelingen udgøres af en 3. realklasse, en 2. realklasse og to 1. realklasser. Allerede ved skoleårets begyndelse kan skolen rykke ind i de nye bygninger, der er nærmere på den endelige færdiggørelse end forudset efter planen. I tiden indtil efterårsferien er forholdene dog præget af, at det hele ikke er færdigt; en del af undervisningen må derfor henlægges til studierum. Takket være den omstændighed, at klasserne ikke er så store som i dag – i de to nye 1g sproglige klasser går der 16 elever i hver klasse – lader det sig imidlertid godt praktisere. Efter efterårsferien kan hele bygningen tages i brug, og forstyrrelserne i form af larm fra håndværkere er – stort set – overstået.
Skoleåret 1970-71 bestemmes det fra centralt hold, at der ikke længere skal være realafdelinger på landets gymnasier (bortset fra på de privatejede gymnasier, der måtte ønske at have denne skoleform). Et ønske fra kommunen om en dispensation fra denne regel med den motivering, at kommunens skolevæsen var baseret på en struktur, der gav gymnasiet mulighed for at klare en del af behovet for realklasser, bliver ikke imødekommet. Derimod bliver et ønske om at få en hf-afdeling fra begyndelsen af skoleåret 1971-72 imødekommet, og i foråret 1971 kan en fire-fem af skolens lærere med rektor i spidsen drage til Hindsgavl for at deltage i et kursus arrangeret af Direktoratet for Gymnasieskolerne for der at blive indviet i, hvad det vil sige at have et hf-kursus.

1971 24. april finder skolens officielle indvielse sted: Programmet består blandt andet af en »skoledag« med nogle forkortede lektioner, et fællesarrangement, hvor undervisningsdirektør *Sigurd Højby* taler og en *Symfoni for Varde Gymnasium* bliver opført, og en servering i spisesalen. Om aftenen er der skolefest. Formålet med arrangementet er, at de mange gæster – unge og ældre, tilrejsende og lokale – skal have mulighed for at opleve de nye bygninger og deres funktioner samt have lejlighed til samvær.

Så godt som alle elever og lærere er tilstede og bidrager med en arbejdsindsats til et vellykket resultat.
Ved årsafslutningen 18. juni dimitterer skolen de første hold realister og studenter: 53 elever bestod studentereksamen, medens 14 bestod realeksamen.
Ved begyndelsen af skoleåret 1971-72 optages to sproglige og tre matematiske klasser. Som noget nyt optages to klasser hf-studerende; derimod ikke nye 1. realklasser. Skolen består derefter af 13 gymnasieklasser, tre realklasser (en 3. realklasse og to 2. realklasser) og to hf-klasser.
Fra og med skoleåret 1971 træder den såkaldte lille gymnasiereform i kraft; den medfører ikke nogen ændring i fagrækken og i det antal timer, der er tillagt de enkelte fag; større ændringer var faktisk allerede blevet gennemført august 1970 ved overgangen til femdagesugen, hvor de mange fag blev beskåret i timetal og tilsvarende nedsat i pensum. I første omgang gælder den nye bekendtgørelse alene for 1g'erne; først fra skoleåret 1973-74 er den endelig trådt i kraft for alle gymnasieeleverne.

1973 1. april overgår Varde Gymnasium & HF til amtet; i første omgang medfører det ikke de store forandringer – bortset fra at lærerne ikke længere er medlemmer af Varde kommunes fælleslærerråd og skolens rektor og lærerrådsformand ikke længere observatører i skolekommissionen. Skolen dimitterer sine sidste realister og sine første hf'ere.
Fra begyndelsen af skoleåret 1973-74 udvides valgmulighederne for både de sproglige og matematikerne: Matematikerne kan nu efter 1g vælge mellem den matematisk-fysiske, den naturfaglige og den samfundsfaglige gren (som altså er ny); for de sproglige udvides valgmuligheden ligeledes med en samfundsfaglig gren.



1978 Skolen fejrer sit tiårsjubilæum med et skovturslignende arrangement: En af de første dage i det nye skoleår drager elever og lærere over til idrætsarealerne, hvor de dyster i en række discipliner på tværs af årgange og klasser.

1979 Den stigende elevtilstrømning medfører, at lokalekapaciteten er utilstrækkelig – hvilket især mærkes i de fag, hvis undervisning skal foregå i et faglokale: fysik, kemi og biologi . På den baggrund beslutter amtet efter skolens indstilling, at der skal ske en udbygning af gymnasiet, hvilket finder sted på den måde, at østfløjen bliver udvidet. I udvidelsen, der bliver færdiggjort 1979-80, indgår der tre nye dansklokaler og nye fysiklokaler. En del af den eksisterende bygning bliver renoveret ved samme lejlighed.

1983 Varde Gymnasiums elevtal topper med ca. 625. Ved begyndelsen af skoleåret 1983-84 optager skolen ti nye klasser, otte gymnasieklasser og to hf-klasser. Skolen har nu i alt 21 gymnasieklasser (otte 1g-klasser, syv 2g-klasser og seks 3g-klasser). Den store tilstrømning bevirker, at fællesarealer som centralgarderobe plus kantine bliver noget overfyldte. Det er også på det tidspunkt, at de ældre elever, der måske føler sig lidt trængte af de mange nye, begynder at bruge betegnelsen »frøer« om disse.

1987 Skolen tilbyder nu også undervisning i spansk. Det betyder, at matematikerne som deres andet sprog kan vælge enten fransk, russisk eller spansk, og at de sproglige som deres tredje moderne sprog kan vælge imellem de samme tre sprog. Denne ordning kommer dog kun til at gælde elever, som begynder i 1987, idet der allerede fra det følgende skoleår kommer nye regler, der stiller de tre sprog anderledes (jvf. nedenfor).

1988 Skolens 20-års fødselsdag markeres blandt andet ved en koncert i Kantinen. Om eftermiddagen den 13. august er der åbent hus med fødselsdagsvisitter. Blandt gæsterne er tidligere direktør for Direktoratet for Gymnasieskolerne og HF Sigurd Højby, som deltog i skolens indvielse i 1971, rektor Jens Lund fra Skive, borgmester Christen Nielsen, Varde kommune og amtsrådsmedlem, 2. viceamtsborgmester Frida Jensen, tidligere medlem af skolenævnet ved Varde Gymnasium Birgitte Kvist, skolens medarbejderstab, elever og forældre.
I anledning af jubilæet udkommer årsskriftet som et jubilæumsskrift, der indeholder et uddrag af den tale, borgmester Christen Nielsen holdt, da skolen begyndte undervisningen 12. august 1968, og tre erindringartikler om, hvordan henholdsvis en elev, en lærer og en skolesekretær oplevede hverdagen på Varde Gymnasium i den første periode.
Den første artikel, *Fra en 68-elev,* som var forfattet af Annette

Rosenlund, der var sproglig elev på skolen 1968-1971, indeholdt blandt andet dette udsagn:

> »Vores gymnasieår repræsenterede på mange måder en overgangsfase, hvor noget af det gamle endnu bestod, og en masse nyt kom til. Det, vi havde tilfælles med fortidens gymnasiaster, var skolens centrale placering i vores liv. Der var ikke så meget, der distraherede os; de færreste af os havde erhvervsarbejde, og derfor havde vi heller ikke nogen penge af betydning til forbrug, flotte rejser og skæg og ballade... Noget af det nye, vi kom til at opleve, var nedbrydningen af lærerens autoritet... – det, jeg husker bedst, [er] det meget nære og hjertelige forhold, vi havde til flere af vores lærere.«

Den anden artikel var forfattet af Hans Tyrrestrup, der var årsvikar 1968-69. I hans artikel, *Fra en 68-lærer,* står der blandt andet :

> »...en solfyldt augustmorgen mødte jeg så på den gamle »Teknisk Skole« i Varde. Det blev samtidig begyndelsen til et pragtfuldt ungdomsår, da alt var begyndelse, og hvor vi – rektor, 80 elever, 5 faste lærere samt personale – oplevede det fornemme og frugtbare: at skabe en skole, medens vi gik der... det er ungdommens uspolerede entusiasme, der rammer skoleåret 1968 ind.«

Tredje artikel, *Fra en 68-sekretær,* var af Ingrid Momme Rosendal, der var med som deltidssekretær fra skolens start og stadig ansat som sådan i 1988. Hun skriver blandt andet:

> »Som enesekretær havde jeg et større kendskab og kontakt til elever og lærere end i dag. Dengang kunne der ikke komme en elev ind på kontoret, uden at jeg vidste, hvem vedkommende var... Kontakten til Varde kommune var let og tæt. Hvis man havde problemer, kunne man blot gå ned på Rådhuset og for det meste få ordnet tingene straks.«

Ved skoleårets begyndelse træder gymnasiereformen i kraft for de nye 1g'ere. Som tidligere deles eleverne i 1g i en sproglig og matematisk linie. Det nye er, at eleverne fra og med 2g vælger en række fag på mellem- og højniveau. En forudsætning for en studentereksamen er, at mindst to fag vælges på højt niveau. For de matematiske elever har reformen endvidere den konsekvens, at de som deres andet fremmedsprog (det første skal være engelsk) kan vælge mellem tysk, spansk, fransk og russisk.

1990 I dagene 20. til 25. februar 1990 havde Varde Gymnasium besøg af 40 elever og 10 lærere fra EOS-Goethe-Oberschule,

Schwerin, DDR. De 50 gæster blev indkvarteret privat hos elever og lærere.
Der var tilrettelagt et alsidigt program, som gav gæsterne lejlighed til at følge almindelig undervisning, deltage i en turisttur til forskellige af egnens lokaliteter og i busekskursioner, der belyste tre emner: biologi/landbrug, teknik/erhverv og samfund. Desuden var der workshops for de tyske og danske elever i fællesskab, hvor forskellige emner behandledes. Højdepunkter under arrangementet var en sangsamling 21. februar kl. 8.55-9.40, hvor der blev sunget og musiceret på livet løs, og skolefesten den 24.2, under hvilken dele af Goethes *Faust* blev opført af elever fra 3b.
Formålet med besøget var, at man skulle udnytte den chance, som murens fald gav for, at der kunne knyttes en nærmere menneskelig kontakt hen over det tidligere jerntæppe. Besøget var i

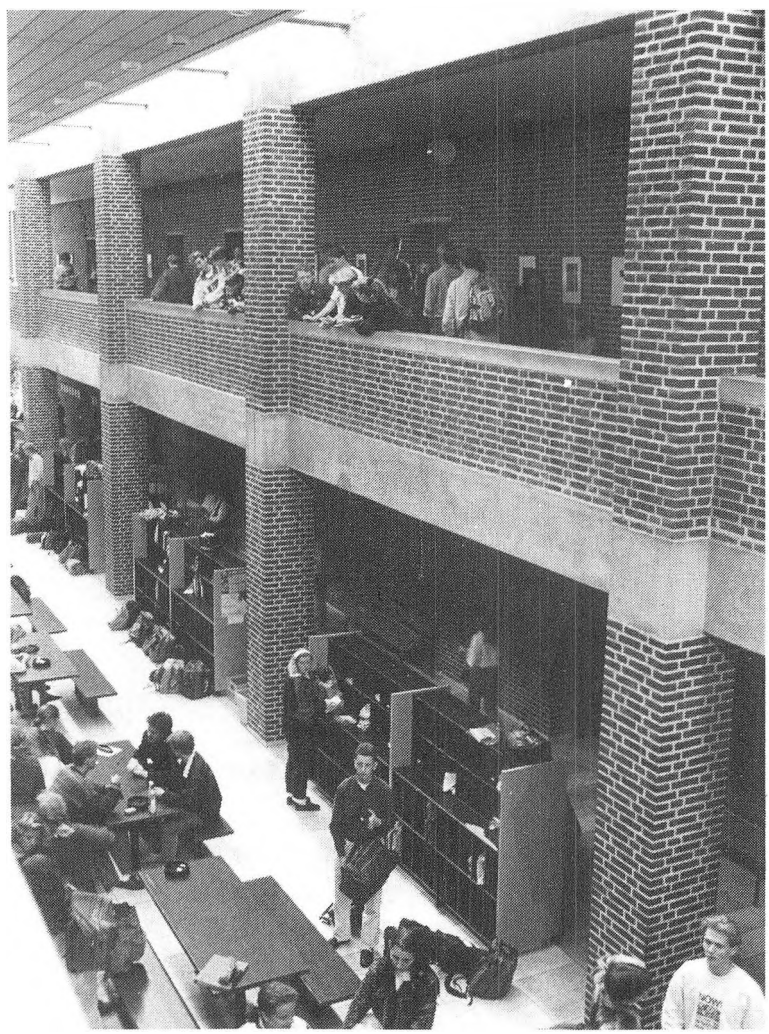

øvrigt blevet forberedt på den måde, at forskningsleder Andreas Jørgensen havde givet hele skolen en orientering om DDR historisk og aktuelt. Der er ingen tvivl om, at besøget levede op til forventningerne: Mellem værter og gæster blev der lejlighed til mange interessante samtaler, som gav et godt indtryk af, hvordan tingene havde fungeret inden die Wende, og hvorledes elever og lærere reagerede på den overgangssituation, de befandt sig i.
Besøget blev fulgt op af et orienteringsmøde den 28. marts 1990, hvor man viste en videooptagelse fra besøget og fortalte om dette; der var desuden lejlighed til at studere nogle af de produkter, som var blevet fremstillet under workshoppen.
I påskeferien var de fleste af de lærere, som havde huset østtyske gæster, med rektor Morten Müller i spidsen på genbesøg hos deres østtyske værter, og her fik de lejlighed til stifte bekendtskab med den østtyske virkelighed.

De sidste studenter, som har gennemgået gymnasiet efter den lille gymnasiereform fra 1971, dimitteres.

1992 Ved kalenderårets udgang fratræder *Morten Müller*, skolens rektor gennem hele dens eksistens. 15. marts 1993 tiltræder studielektor *Finn Olsen* som Varde Gymnasium & HF's nye rektor.



Kaptajnen og styrmanden går fra borde. Müller og Møller med fruer ved den fælles afskedsreception den 27. februar 1993.

1993 Tilstrækkeligt mange af de nye 1g'ere vælger italiensk, således at skolen kan begynde undervisning i dette sprog. Som deres andet sprog kan de matematiske elever vælge mellem russisk, fransk, spansk, italiensk og tysk, medens de sproglige kan vælge mellem de samme sprog (minus tysk) som deres tredje sprog.

Tilbageblik og eftertanker

Morten Müller

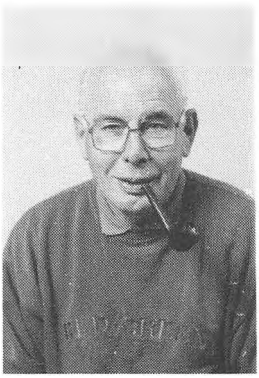

Morten Müller
rektor 1968-93

Der var drøn på i de første år.
I løbet af 3-4 måneder blev den lille skole på hjørnet af Vestervold og Skolevej gjort klar til at modtage de første 80 elever – med udstyr, materiel og personale.
Arbejdet og tilværelsen i de midlertidige rammer skulle tilrettelægges. Hver dag var der nye opgaver at løse og beslutninger om stort og småt at træffe.
Lærermangelen var akut. Vi måtte indrette os på at låne lærere fra andre skoler, fra Sct. Jacobi Skole tillige faglokaler.
Elevråd, lærerråd og samarbejdsudvalg kom på benene:
– Skulle vi have et sæt ordensregler? Nej, men eleverne måtte ikke ryge inde i bygningen.
– Kunne eleverne ikke få lov at gøre notater i bøgerne? Jo, med blyant, og på betingelse af, at bøgerne blev visket rene inden afleveringen.
– Skulle vi, som man dengang gjorde på mange skoler, tage på skovtur? Ja. Og så futtede vi en herlig dag i maj 69 til Skyttehuset ved Vejle og legede røverleg. I hvert fald de voksne morede sig fortrinligt. – 9 år senere kunne vi spadsere lige fra skolen over i skoven og slutte et skovturslignende arrangement med picnic på græsset ved redskabshuset.
– Skulle vi deltage i gymnasieskolernes atletik- og boldspilstævner? Ja. Men så måtte vi også have en skoledragt. En mannequinopvisning blev afholdt, og valget faldt på trøjer i »Vardeblåt«. Med dem drog vi til Tarm og Silkeborg – og tabte, hvad vi deltog i. Men allerede det tredje år vandt pigerne gymnasieskolernes landsturnering i håndbold. I fodbold måtte drengene vente på en eftertragtet sejr over arvefjenden Esbjerg Statsskole, til hf'erne kunne levere en stærk og snu libero.
Da elevtallet det andet år voksede til 180, meldte problemerne sig. Vi vandrede til foredrag og juleafslutning på Højskolehjemmet, hørte Papa Bues Viking Jazzband i Håndværkerforeningen (nu Medborgerhuset) og afholdt skriftlige prøver i Hotel Vardes sal.
– Skal vi uddele flidspræmier? Nej, sagde lærerne, for principielt er alle elever flittige. Og det kunne eleverne vanskeligt afvise. De beskedne flidspræmiemidler blev så gjort til startkapital i Velfærdskassen, som fællesudvalget siden har haft at gøre godt med.
Samtidig med alt det daglige og mindre daglige var der opførelsen og indretningen af den nye og store skole ude ved Lunden at følge med i.
Det var et kapløb med tiden.

Undervisningsministeriet stillede det uomgængelige krav, at byggeriet skulle tilrettelægges, så afgangseleverne kunne flytte ud og have hele deres sidste år i færdige og fuldt udstyrede lokaler – et krav, som især skyldtes hensynet til undervisningen i de eksperimentelle fag. Vi imødeså derfor, at vi i 70/71 måtte have en delt skole med elever dels på Skolevej og dels på byggepladsen ved Lunden og lærerne pendlende frem og tilbage. Det var ikke rart at tænke på. Men værre blev det, da vintervejr og andre forhindringer gjorde det svært for hovedentreprenøren at overholde tidsplanen.

Ikke mange ved, at ministeriet i januar 70 telefonisk meddelte skolen, at hvis udflytningen af de ældste klasser ikke kunne ske som forudsat, måtte man tage skridt til at overføre eleverne fra disse klasser til nabogymnasierne og lade dem afslutte deres skolegang der.

Så galt gik det heldigvis ikke. Det lykkedes at få fart i byggeriet igen. I marts 70 kunne størsteparten af elever og lærere samles i og omkring rektorboligens garage for under flag og bannere at begive sig i samlet trop til et vandkoldt, men muntert rejsegilde. Og en måned senere fik så hele skolen på en samling i den lille skolegård budskabet, at der kunne ske en samlet udflytning til august. Det var en meget glad dag.

Som bygherre var Varde kommune meget lydhør over for skolens ønsker vedrørende den nye skoles indretning. Man lavede en stor udstilling i Arnbjerg, hvor vi fik lejlighed til at studere og prøve møbler og inventar. I alt væsentligt blev elevernes og skolens ønsker imødekommet, og bystyret anskaffede f.eks. de borde og stole på elevernes anbefaling, som endnu er i brug i de fleste af lokalerne. Indretningen og placeringen af boksene i centralgarderoben og udformningen af parkeringspladsen er et par af de resultater, som kom ud af en »studiedag«, hvor vi i grupper og fællesdrøftelser med bistand fra arkitekterne gennemgik hele det store projekt fra et brugersynspunkt.

I august 70 rykkede vi ind i østfløjen og dele af nordfløjen. I resten af huset regerede håndværkerne. I løbet af året tog vi afsnit efter afsnit i brug: centralgarderoben, sydfløjen, gymnastiksale, kantine og sidst, i tide til indvielsen, festsalen i april 71.

Det var vanskelige forhold for skolen at arbejde under. Når det overhovedet kunne lade sig gøre, skyldtes det nok især, at alle hele tiden oplevede, at forholdene blev bedre og udfoldelsesmulighederne større: Der kom toiletter(!), så tavler, så et musiklokale, så lærerværelse, så kantine og kaffeautomat osv. Ustandselig blev planer til realiteter for øjnene af os. Men det hang også sammen med det hensynsfulde og kammeratlige forhold, som udviklede sig mellem byggepladsens folk og skolens brugere, ikke mindst takket være pedellens allestedsnærværende indsats.

Nu bagefter må man alligevel undre sig over, at der skete så få uheld: Sekretæren fik en mindre hjernerystelse, da hun kom til at

støde hovedet imod et jernstillads ved centralgarderobens fortrappe. En 3g'er mistede sine træsko; fra drengenes omklædningsrum ville han tage den korteste vej til Frisvadvej over en jordvold lige uden for døren; han sank i til brystet og måtte hales op ved armene af hjælpsomme kammerater; efter alt hvad man ved, står hans træsko endnu dybt under fliserne uden for døren til drengenes omklædningsrum. Da nogle gulve i hovedbygningen skulle belægges med kogende asfalt, blev dunsterne i hele huset så skrappe, at skolen måtte sendes hjem. Ikke alle betragtede det som et uheld.
Ved indvielsen fik elevrådsformandens tale store overskrifter i den fyldige pressedækning af begivenheden. Han sagde: »Udefra ligner Gymnasiet en borg, men vi vil søge at trække alle ind på det. Vi ønsker ikke, at skolen skal være en snobbet, småborgerlig højborg. Vi skal ud i området og tiltrække unge fra gymnasiefremmede hjem.« Ingen var uenig med ham, tværtimod.



Foruden alt det andet skulle vi også se til, at det, skolen kunne tilbyde, kom ud til dem, som havde brug for det. Vi havde fra første færd jævnlige sammenkomster med de afleverende folkeskolers ledere og lærere. Igennem alle årene har vi haft »gymnasiast-for-en-dag«-arrangementer for at give interesserede elever et indtryk af gymnasiets indhold og arbejdsvilkår, ligesom alle, som søgte om optagelse, har haft mulighed for at komme til en samtale og drøfte eventuelle problemer inden optagelsen. At vi gjorde rigtigt i helt fra starten at lægge stor vægt på grundig og alsidig uddannelsesorientering, er siden blevet bekræftet ved indførelse og udbygning af studievejlederordningen.
– Jo, de første år var travle tider. Men også gode tider.

Vi nød godt af den almindelige vækst og fremgang. Vi havde som institution ikke nogen fortid at gøre op med og kunne derfor ubesværet overveje og bruge af det samtidige ungdomsoprørs ideer om demokratisering i uddannelserne. Vi kunne være med på noderne. Havde vinden i ryggen og mærkede, at det gik fremad. Så arbejdet var ikke tungt.

Ordet virksomhedskultur var ikke opfundet. Det er en eftertanke værd, at elementer af Varde Gymnasiums virksomhedskultur udviklede sig dengang, mindre som led i en bevidst og formuleret strategi end som reaktioner på og udnyttelse af de omstændigheder, hvorunder skolen blev til og voksede op.

Vi var i de første år en lille og tæt enhed. Målet var indlysende: Vi skulle have etableret en skole, helst en god skole.

Den interne kommunikation krævede ikke det store apparat, men kunne foregå enkelt og direkte. Ledelsesstrukturen var flad: myretuen med flagstangen. Langt de fleste problemer var velstandsproblemer, som nemt kunne sættes under debat og finde løsninger, som alle kunne gå ind for og føle sig medansvarlige for. Det blev til en stærk tro på kompromis og konsensus. Den har holdt sig gennem alle 25 år i pædagogisk råd og fællesudvalg og er blevet hentet over i sikkerhedsorganisationen og samarbejdsudvalget. En fremmed iagttager ville nok bl.a. karakterisere os som konfliktsky.

Der blev trukket store veksler på de mange medarbejdere, som blev ansat i opbygningsfasen. De blev kastet lige ud i mange timer, betydelige indholds- og metodeændringer i deres fag og i deltagelse i skolens fællesopgaver. På den baggrund skal et andet træk i virksomhedskulturen på Varde Gymnasium ses: Fagligt og pædagogisk holder man sig på fast og sikker grund, det gedigne daglige arbejde. Når vi giver os af med forsøg, er det forsigtigvis oftest sådanne, som har stået deres prøve andetsteds.

Elevrådsformandens ord ved indvielsen lød ikke for døve øren. Virksomhedskulturen blev præget af ønsket om, at skolen skulle være tilgængelig og brugbar for elever med gymnasiefremmed baggrund. Vi har i mange år lagt nok så megen vægt på indsatsen og deltagelsen som på de endelige resultater. Det gælder både i den daglige undervisning og i de aktiviteter, som elever har iværksat. Hvis du ved din indsats viser, at du prøver at være med, er det i sig selv rosværdigt. Hvis resultatet så oven i købet bliver godt, er det helt fint. Mange indslag i revyer og indlæg på samlinger har høstet applaus, inden de blev afleveret; aktivitet i sig selv er en god ting. Kom som du er og vær med!

I denne sammenhæng bør det noteres, at vi altid har bestræbt os på at tilbyde så mange valgmuligheder til eleverne som muligt. Vi var tidligt ude med naturfaglig gren og russisk; senere kom de andre grene og med den sidste reform striben af valgfag. Man skulle ikke gerne gå forgæves til Varde Gymnasium med et valgønske.

I de sidste snart mange år har Varde Gymnasium været stort og mangfoldigt – i en sådan grad, at det må være svært for den enkelte at få øje på enheden og de fælles mål. Måske kan man ved at se tilbage og tænke efter finde frem til andre enheder og synliggøre nye mål.

Til lykke med de første 25 år! Måtte de næste også blive travle og gode på Varde Gymnasium.

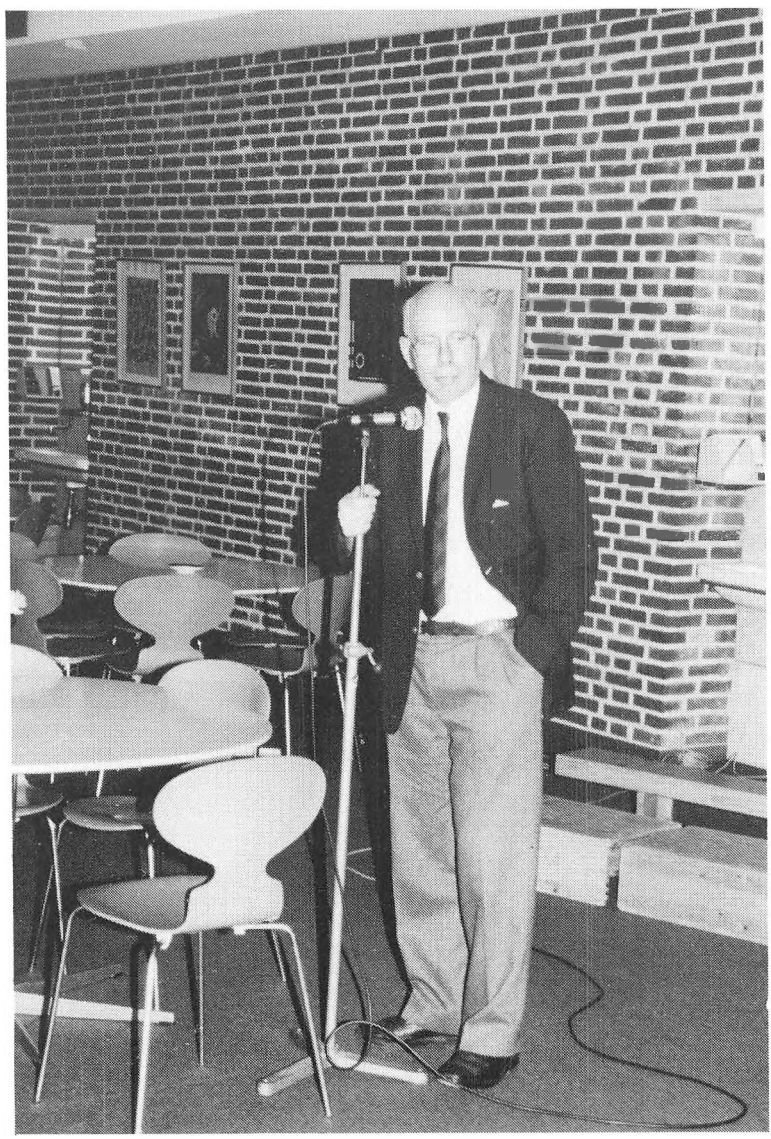

Morten Müller ved afskedsreceptionen den 27. februar 1993.

De passede godt på os!!

Finn B. Jensen og Lars Kiertzner, studenter fra 1971

Vi er to halvgamle og -skaldede elever fra den allerførste og -bedste årgang studenter fra Varde Gymnasium. Hvordan var det nu, det var for os dengang, er temaet for dette lille indlæg.

De passede godt på os! – de gjorde i hvert fald, hvad de kunne. Målet for skolen var – er vi overbevist om i dag – at udvikle os fra ubeskrevne blade til ansvarlige borgere, der var klar til at gå ud i samfundslivet. Det var en hård opgave. I vores selvopfattelse kom vi til stedet med naturlige interesser og anlæg for meget andet end »deres« systemer, studier og samfund.
Vi var rimeligt anarkiske unge i efterdønningen af 68, som var med på, at »all you need is love«, og ofte stillede os selv spørgsmålet om, »why dont we do it in the road?«. Ud fra denne simple leveregel var vi helt sikre på, at verden stod åben, længselsfuldt ventende på, at vi skulle komme og dreje den endegyldigt ind på dens rette bane. Vi havde svarene med, så der var ikke nogen, der skulle fortælle os noget. Snarere omvendt.
En anden af datidens profeter, der i dag hygger sig i sin villa i Malibu Beach (langt fra Århus og Kvaglund, hvor vi i dag gemmer os bag hækkene), sagde, at det ikke var tilrådeligt at rette



sig efter ledere. Så vi var fra første færd indstillet på, at vore lærere og mestre tog fejl i det meste af det, de sagde og foretog sig. De var måske meget søde, flinke og rare – nogle af dem – men det de sagde... – her ville Dame Edna rulle med tungen og øjnene og komme med bizarre strubelyde!
I de første to år af gymnasiets levetid kan man sige, at vi fra selve Varde kom lige fra Hestestalden og over i Hønsegården, som af for os ukendte grunde var den folkelige betegnelse for den gamle, meget lille »Teknisk Skole« ved Jacobi.
Vi følte os som pionerer, og det samme må de lærere have gjort, der for en stor dels vedkommende kom ridende mod vest til Danmarks svar på San Fransisco. De forstod noget af det, vi sagde. Vi er i hvert fald ikke i tvivl om, at de gjorde, hvad de kunne!
Når vi så på kønsfordelingen på den første gymnasiale årgang (57 elever), blev stedets folkelige betegnelse endnu mere meningsløs. Der var alt for mange haner i den hønsegård!
Som bekendt er det en systemforventning, at haner og gymnasieelever kommer ud af fjerene, før en anden får sko på. For vores årgang, der ville realisere sig selv ganske kraftigt til alle tider, forekom den regel ikke så indlysende. Systemet greb dog konstruktivt ind med forslag, hvis forventningen blev skuffet for hyppigt.
Der var eleven, der blev sendt til Thisted – ikke byen, men skolelægen – fordi der måtte være noget galt med mekanikken, når han ofte var ude af stand til at møde rettidigt frem til den fælles morgengalen.
En anden elev elskede hachis så meget, at det ofte for alvor gav røg i køkkenet. Derfor blev det svært for ham at finde ud af dampen igen og nå i skole til tiden. Her greb systemet ind med forslag om, at han burde have tilført jern – hvad det så skulle hjælpe. Dog er det som bekendt tanken, der tæller, og den var uden tvivl god nok!
Nogle gange greb systemet til ganske voldsomme midler, der i dag klart ville indebære såvel erstatnings- som strafansvar efter ganske mange love og forordninger. Som nogle få, men velvalgte eksempler skal i det følgende nævnes:

Overtrædelse af sprængstof- og fyrværkerilovgivningen (lov nr. 624 1986 samt lov nr. 193 1972),

– et særligt groft tilfælde af tilsidesættelse af elementære menneskerettigheder som fastlagt i den europæiske menneske-rettighedskonvention (lov nr. 285 1992), og

– endelig et tilfælde, der klokkeklart demonstrerer, at selv dyr er meget bedre stillet i dag, end vi var dengang (jvf. Dyreværnsloven, lov nr. 386 1991).

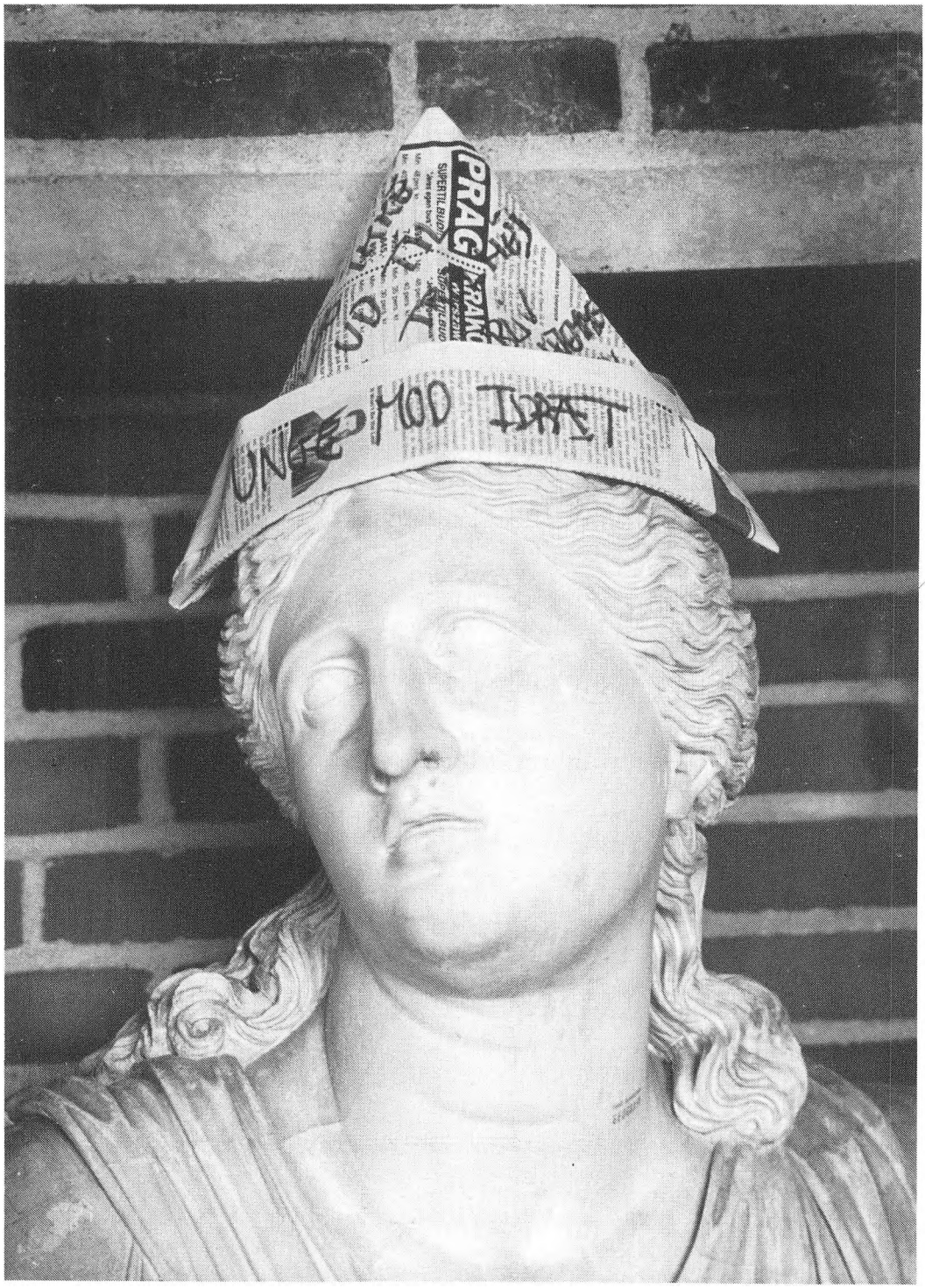
PRAG
SUPERTIL BUD
UNGE MOD IDRAET

Der var kemilæreren, der – uden tvivl i god tro og med de bedste intentioner – anså en mindre, men ingenlunde ufarlig eksplosion for et velbegrundet pædagogisk virkemiddel, når det gjaldt om at holde forsamlingen vågen og oppe på stikkerne.
Der var forsøget på at anvende hypnose og hjernevask som virkemiddel til en skolefest i Arnbjerg. Skal vi se positivt på det i bakspejlet, kan vi sige, at hypnotisørens og rektors omskrivning, udlægning og fortolkning af nøglepunkter fra nogle af de ti og andre bud sikkert har haft en eller anden positiv effekt – der *var* meget øl og horny-rockmusik og alt for få kvinder. Men målet helliger vel ikke altid midlet?
Dengang så vi det kun som utidig indgriben og som et ganske farligt forsøg på indoktrinering ved psykisk terror.
Endelig var der situationen, hvor selveste generalen med mottoet »en sund sjæl i et ditto legeme« mente sig nødsaget til at overtage den fysiske eksercits med det formål at forebygge den totale degeneration af hanepopulationen. Det husker vi godt nok som hårdt!
I sjældne tilfælde kunne vi se det positive i noget af det, de gjorde ved og for os.
Eleverne fra oplandet blev hentet i skolebus uanset vejr og vind – selv under voldsomme snestorme, som var en speciel vejrtype, der forekom om vinteren dengang.
Elever, der væltede på toilettet under festerne så uheldigt, at de ikke selv kunne komme op, blev altid hjulpet.
Og i praksis kunne det også ses på nogle af vore lærere til selvsamme fester, at de var enige med os i, at der var alt for få kvinder til stede, og at det derfor gjaldt om at fedte for og så vidt muligt bruge dem, der var der – efter »love the one, you're with«-princippet.
Sidstnævnte gav os en glimtvis fornemmelse af, at lærere over 30 ikke helt er at betragte som zombier (i dag, kan det tilføjes, ved vi naturligvis, at livet starter efter de 40).
Visse reminiscenser af menneskelige egenskaber anede vi også, da vi var på ekskursion til København. Her viste det sig, at lærerne også kunne have svært ved at træffe en beslutning om at gå hjem og i øvrigt kunne have de samme vanskeligheder som os ved at orientere sig i mørke i en fremmed storby, der var fuld af mennesker på rulleskøjter.

Fra en mor og politiker

Betty Carstensen

Vil du bidrage med et par sider til Gymnasiets jubilæumsskrift som mor og politiker? Sådan lød den besked, der en dag lå på mit skrivebord – og det gør jeg så med stor glæde.
Politisk var det før min tid i aktiv politik, at Varde Gymnasium blev bygget. Men jeg er de daværende politikere yderst taknemlig for den indsats og fremsynethed de udviste ved at få etableret et gymnasium i Varde.
Uddannelsessteder i en by af Vardes størrelse er utrolig vigtigt for udviklingen i det omgivende samfund. Det er ligeledes værdifuldt, at de unge kan blive i hjembyen længere, fremfor at de nødvendigvis må bevæge sig udenbys. Glemmes skal det heller ikke, at lærerstaben på vore uddannelsessteder på mange områder er med til at præge en by.
Så meget set med politikerens øjne; det næste, og forhåbentlig nok så spændende, er Gymnasiet set med moderøjne og dermed hvad Varde Gymnasium har betydet for vores familie.
Det startede i 1969, da vores ældste datter meddelte, at hun ikke agtede at gennemføre sin realeksamen, men i stedet ville være student. I det nydannede gymnasium i Varde, som på det tidspunkt stadig fungerede i den gamle tekniske skole, tog rektor Morten Müller imod, og Ulla blev optaget – og det blev vor families indgang til mange fornøjelige oplevelser i de kommende år.
Det var jo i årene, hvor ungdomsoprøret var i fuld gang – det smittede af på eleverne, og det var jo en ny skole, lærerne var vel for en stor part også en art udbrydere, som nu dannede denne nye og sammenbragte flok – ledet på fortrinlig vis set fra et forældresynspunkt af rektor Müller.
Man trivedes med hinanden på bedste demokratiske vis – elevråd – elevforening – dannedes. Hvis et hus skal have fire hjørnesten, var det eleverne – lærerne – rektor Müller og pedel Møller. Set fra min forældregenerations side er det uforståeligt, hvordan skolen lever videre uden de to sidste i dag.
For ikke at forvirre begreberne bliver jeg her nødt til at tilstå, at Vorherre har begunstiget os med 6 børn. Nr. 2 valgte at tage sin realeksamen – mens resten valgte Varde Gymnasium. Så allerede næste år havde Lisbeth fået lyst til at starte, og det blev i de nye lokaler, som nu stod færdige – og hvilke lokaler – de imponerede mangen en gæst fra den anden side af Storebælt.
Og byen havde samtidig fået en teatersal med omgivelser, man ikke før havde været vant til – idet det jo også blev muligt at

bruge kantinen m.v. i pauserne, ligesom det senere lykkedes at få en opbygning, så der var bedre mulighed for at se og høre over hele salen.
Som før nævnt var det i ungdomsoprørets dage, men det skal dog siges, at det dæmpedes efterhånden, og i løbet af få år begyndte lokkerne at falde, og mormors gamle frakker m.m. var ikke længere så interessante. Men mangen en pige insisterede dog på ikke at ville røre gryderne af frygt for så aldrig at slippe sleven.
Den første studenterfest vi holdt herhjemme Skt. Hans aften 1972 startede med en omskrivning af midsommervisen, og melodien gik på »internationale«.
Da Lisbeth blev student i 1973, kom Peter og Jørgen – tvillingerne blev de antaget som – skønt en aldersforskel på 11 måneder, men af forskellige årsager (helbredsmæssige) havde de fulgt hinanden i skolegangen og fortsatte nu, omend i henholdsvis sproglig og matematisk linie.
Peter fandt sin Marianne i de år, de er i dag ægtepar med 3 børn, og Marianne er os så kær, som var det vores kødelige datter.
Jørgen berigede os med mange søde piger, det holdt sjældent længe ad gangen.
Da disse tre forlod Gymnasiet, startede Ivar som rosinen i pølseenden. Naturligvis blev han hurtigt lidt træt af at være et konstateret medlem af familien Carstensen, men det lykkedes dog til dels for ham at bevise sin egenart før studentereksamen i 1980.
Det var et særdeles spændende årti at være forældre og indimellem værter for den ungdom, som i den grad var i bevægelse netop i de år.
Jeg nævnte tidligere, at studenterne i 1972 hyldede »internationale«. Ved Ivars studenterfest i 1980 blev der sunget meget af højskolesangbogen – og den rigtige midsommervise. Da var det nemlig atter blevet i orden at synge dansk.
En særlig Varde tradition var også gamle elevers deltagelse i julefesterne, det holdt forbindelsen vedlige i mange år.
Jeg håber, at mit bidrag til Varde Gymnasiums jubilæumsskrift bliver betragtet som den hyldest, det er.
Derfor vil jeg gerne takke tidligere og nuværende lærere, samt de gamle elever, vi har haft kontakt med gennem alle årene.

Varde Gymnasiums rejser

Bent Rosendahl

Elevernes rejser udgør tidsmæssigt ikke meget af den samlede skoletid; men der er ingen tvivl om, at de fylder meget i deres bevidsthed både før og efter turene. Meget er der blevet skrevet om dem i Den Blå Bog, som hvert år udsendes af afgangsklasserne og indeholder det mindeværdige fra tiden på Varde Gymnasium. Ved optagelsen på skolen har eleverne hørt om turene, og idag indgår de som appetitvækker i amtets pjece om de gymnasiale uddannelser.

Rejser i bredeste forstand er blevet arrangeret i hobetal i årenes løb; starten er måske gjort i 1969, hvor der i lærerrådets protokol står: »Knud Sidenius, fru Matthes og Hill-Madsen udarbejder i samarbejde med klasserne et program med økonomiske overslag – omfattende højst 2 undervisningsdage i februar måned«. Det var begyndelsen til de senere så kendte 2g- og 2hf-rejser. Det ser ud til, at lærerne har en central placering i beslutningsprocessen, et forhold, som senere blev ændret i retning af større elevindflydelse. Sparsommeligt ser det også ud med to undervisningsdage, især da der på det tidspunkt blev undervist om lørdagen. Snart blev varigheden ændret til en uge.

Som nævnt er der rejst meget i mange sammenhænge af elever fra Varde Gymnasium; her skal kun omtales den type rejser, som de fleste klasser har haft een gang i løbet af deres tid på skolen; og tidspunktet har almindeligvis været i 2g og 2hf. Det har, alle andre rejsers uomtvistelige kvaliteter til trods, været *turen*.

De første år er Københavnerturenes tid: Folketinget, Fondsbørsen, Chr. IV's København, Carlsbergs arbejdende museum, Geologisk museum og Naturhistorisk museum. Det var nogle af de punkter, som udgjorde det faglige alibi for de øvrige mål med turene. Inden længe begynder udlandsrejserne, allerede i 1973 rejser klasser til Leningrad. Og så følger andre rejsemål som Athen, Berlin, Amsterdam, Firenze, London, Alsace, Paris, Prag, Rom, Budapest, Laxå og Langeland m. fl.

Ingen ture er ens, og alle ture har dog fælles træk. Jeg kan ikke omtale alle turene, men et par rejser kan trækkes frem som eksempler. Se på billedet af »Valde Laxå före Paris«. Det er taget af en fotograf ved avisen Örebro Kuriren og bragt i avisen d. 13. oktober 1981. Vi befinder os ved en jagthytte dybt inde i en svensk skov. Eleverne i 2a havde efter lange diskussioner fundet ud af, at det var et passende mål for deres 2g-tur. En far til en af eleverne var med i et jagtselskab, som havde en hytte i skoven;

Valde Laxå före Paris



Gymnasieklassen från Varde gymnasium på västjylland som föredrar att göra den obligatoriska skolresan till Sydnärke istället för Paris, Wien eller Prag. ***Bild: KJELL JONSSON***

PORLA. På måndagsmorgonen vaknade 26 danska gymnasieungdomar i Myrhults jaktskyttestuga i Porla. Första dagen i Sverige inleddes.

Skolklassen, som kommer från Varde gymnasium på den västjylländska delen av Danmark, ska vara i Sydnärke under hela veckan. På programmet står studiebesök hos Hasselfors gardens skogsplanteringar, Porla brunn, Örebro, Karlskoga och Askersund. Dessutom ska gruppen besöka gymnasiet i Hallsberg och någon skola i Laxå liksom naturligtvis klosterruinen i Ramundeboda.

Skolklassen leds av lärarna Svend Nissen och Bent Rosendal. En av skolungdomarnas föräldrar, Olov Nielsen, har gjort besöket i Sydnärke möjligt genom att han är delägare i Dalens jaktskytteklubb, en förening som använder byggnaderna som övernattningsläger under de hårda jaktveckorna.

— Skolresan blir billigare för eleverna på det här sättet, säger läraren Svend Nissen. Bara cirka 1 000 kronor per elev.

Samtidigt som de 26 eleverna gjort 12-timmarsresan med buss, båt, tåg och bil upp till Sydnärke, åker deras klasskamrater från Varde gymnasium till Prag, Wien och Paris på skolresa. Men för de här eleverna är alltså Sydnärke mera intressant än världsstäderna i Europa.

Fra Örebro Kuriren den 13. oktober 1981.

den blev stillet til rådighed for klassen. Billedteksten omtaler de faglige mål for turen, og besøgene på savværk, skovbrug og Porla Brunn foregik til fods, da vi ikke havde andre transportmidler. Kun en enkelt eller to dage var der lejet bus til længere ture.

Men hvorfor kom der et billede i Örebro Kuriren? Jo, en svensk journalist, der rejste med samme tog som os, havde snakket med eleverne og fået det indtryk, at gruppen var skovbrugsstuderende fra Landbohøjskolen, og at vi skulle studere svensk skovbrug. Derfor sendte avisen en journalist og en fotograf ud for at tage et billede af de studerende og interviewe dem om skovbrugsstudiet. Misforståelsen blev hurtigt opklaret, men klassen blev fotograferet til avisen alligevel.

Der var i 1970'erne stadig et meget fastfrosset Østeuropa, hvor forholdene var ganske anderledes, end hvad vi kendte fra vores verden. Eleverne rejste til forskellige østlande, og modsætningerne var slående, f. eks. Berlinmuren, grænseovergangene, betonbyggeri, helt andre prisforhold med meget billige fødevarer, ensretning i kunst og mindesmærker og først og sidst et stort bureaukrati.



Det er uden tvivl sundt at se med egne øjne, hvordan forholdene er i andre lande. Fra en rejse til det sydlige Polen.

Fra en tur, som 2x gjorde til Polen, er der to billeder. I sidste øjeblik, to dage før afrejsen, blev turen ændret, da hotellerne i Krakow skulle bruges til andet formål; vi fik som erstatningsrejse



Festligheder i Berlin i anledning af DDR's 30 års jubilæum.

en tur til Katowice med enkeltdagsudflugt til Krakow og et par dage i Berlin. Det første billede viser forholdene i det sydlige Polen, som måske ligner Danmark omkring Anden Verdenskrig med hestevogn og rutebil. Det andet billede viser officielle festligheder i DDR's hovedstad Berlin i anledningen af DDR's 30-års jubilæum; 10 år senere blev det sidste jubilæum holdt. Turen var glimrende som baggrund for historieundervisningen i resten af 2g og 3g; tidspunktet var jo umiddelbart før utilfredsheden med styret i Polen kom frem til overfladen med strejker, Solidaritet og undtagelsestilstand.

Til sidst et par billeder, der kan være med til at vise karakteristiske træk ved turene. Det har for klasserne været et almindeligt ønske at komme så langt som muligt for så få kroner som muligt. Som i andre sammenhænge betyder det, at man får en billig tur, når man køber en billig tur. Billedet af den sammenbrudte bus med defekt kobling kan illustrere dette; det skete for en klasse mellem London og Harwich. Almindeligvis var der ikke hvile- eller soveplads på de lange tog- og busture, overnatningsstederne havde hverken en, to eller flere stjerner, og maden var hyppigt rimelig uden at nærme sig det overdådige.

Når koblingspedalen ser ud som her, er det på tide at skifte bus.



Det sidste billede (på næste side) viser elever i Paris. Det er der ingen tvivl om, da vi ser Eifeltårnet i baggrunden. Men det interessante er eleverne i forgrunden; de er meget koncentrerede om sig selv og hinanden og danner et rum for sig selv. Egentlig kunne de godt være placeret et hvilket som helst sted i Europa. Ud fra det vil jeg slutte, at det naturligvis er interessant at finde et godt sted at rejse hen, men turens vigtigste resultat har helt sikkert været elevernes følelse af fællesskab og sammenhold.

Elever fra Varde Gymnasium i byernes by.



Skolens indre liv

Jens Peter Østergaard-Jensen

Varde Gymnasium har nu i 25 år modtaget unge mennesker i 1g, og næsten lige så længe kursister til 1hf. I skolens første år modtog skolen desuden elever i 1. real.
Langt de fleste af disse unge mennesker har forladt skolen igen efter 2-3 år med en eksamen i bagagen, dvs. de unge mennesker er blevet mere vidende, har fået flere færdigheder, er blevet mere kompetente. Hertil kommer, at nogle har udviklet sig rent fysisk.
Skolens bygninger, der er rammen om denne udvikling hos eleverne, har kun ændret sig lidt i de 25 år, der er gået siden starten. Når vi ser bort fra udflytningen til de nuværende bygninger i 1970, har rammerne kun ændret sig en enkelt gang, nemlig ved udvidelsen i 1980.
På trods af denne fysiske uforanderlighed sker der altså en stadig åndelig udvikling hos den strøm af unge mennesker, der i årenes løb passerer Varde Gymnasium & HF.
Kilden til denne udvikling – for så vidt som den foregår på skolen – er elevernes indbyrdes påvirkning af hinanden. Desuden påvirkes eleverne af lærerne, såvel fagligt som socialt. Da lærerkorpset udskiftes i et betydeligt langsommere tempo end eleverne, og da lærernes påvirkning i høj grad er styret af love og bekendtgørelser, er denne påvirkning af en mere stationær karakter.
Lærernes udgangspunkt er det faglige stof, der skal formidles. Denne formidling lykkes imidlertid kun fuldt ud, hvis læreren kan bygge videre på elevernes forudsætninger, der er skabt af folkeskolen samt den dagligdag, eleverne til enhver tid lever i.
Lærerne må altså bl.a. hente inspiration til produktionen af »ånd« i den moderne dagligdag. Det gør de i høj grad ved at deltage i faglige efteruddannelseskurser. Endvidere opstår en væsentlig del af lærernes inspiration ved den daglige kontakt med kolleger og elever på skolen.
Det drejer sig om den uformelle kontakt i frikvarterer og mellemtimer, hvor lærerne indbyrdes diskuterer alt mellem himmel og jord, eller frikvarterssnakken med den kreative og interesserede elev. Desuden opstår der naturligvis ideer i undervisningstimerne.
Inspiration alene gør det ikke. Et gymnasium må være udstyret med en infrastruktur, som muliggør en effektiv ledelse, og som sikrer, at information flyder let og ubesværet gennem systemet. Infrastrukturen skal også byde på medindflydelse, så elever og lærere bevarer entusiasmen. En beskrivelse af denne infrastruktur er en vigtig facet i beskrivelsen af skolens indre liv.

Skolens organisation

Nogle af de vigtigste organer for skolens liv er vist skematisk nedenfor.

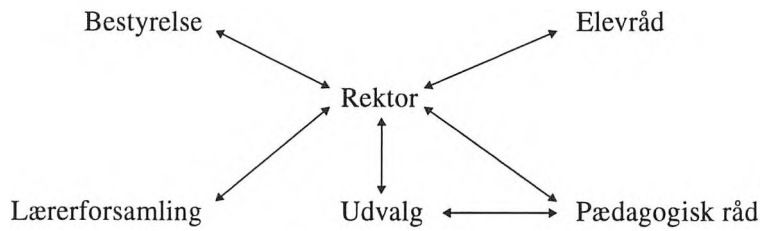

Rektor

er skolens administrative og pædagogiske leder. Denne ledelsesfunktion udøves i samarbejde med lærere og elever. I processen spiller elevrådet og det pædagogiske råd en central rolle. Til hjælp har rektor også en stab af administrative medarbejdere, »kontoret«, samt det tekniske personale, der ledes af pedellen.

Bestyrelsen

er en del af skolens ansigt udadtil mod lokalsamfundet, byen, oplandet, erhvervslivet. Bestyrelsens opgaver er bl.a. at lægge nogle rammer for skolens virksomhed, økonomi, skole/hjem kontakt, fagudbud, ferieplan mv. Før 1. jan. 1991 havde vi et »skoleråd«, som nu er erstattet af bestyrelsen. Sammenlignet med skolerådet har bestyrelsen større kompetence. Den enkelte elev eller medarbejder mærker ikke så meget til bestyrelsens virksomhed i dagligdagen; men f.eks. er det bestyrelsen, der fastsætter størrelsen af den årlige kopiafgift.

Lærerforsamlingen

består af samtlige undervisere ved skolen med rektor som formand. Forsamlingen holder bl.a. møder før uddelingen af karakterbøger samt før og efter eksamen. Hovedparten af lærerforsamlingens tid går med at drøfte den enkelte elev i forhold til undervisningen, f.eks. forsinket fremmøde til undervisningen, fravær, sygdom, forsømmelse med aflevering af skriftligt arbejde, standpunkt... Desuden kan mere generelle pædagogiske emner drøftes. F.eks. behandlede lærerforsamlingen i foråret 1970 et forslag om, at eleverne i gymnasiet individuelt skulle kunne vælge, hvilke fag de ønskede at gå til årsprøve i. Mødet blev langt. Til gengæld har skolen lige siden tilbudt gymnasieeleverne individuelle valg af årsprøvefag.



Elevrådet

er elevernes talerør over for rektor, ligesom rektor kan kanalisere sager ud til eleverne via elevrådet. Her tænkes på sager, der er egnede til selvjustits blandt eleverne, såsom rygeregler, brug af kantinen og indretning af skolen – f.eks. placering af bænke og potteplanter m.v. Desuden organiserer elevrådet indkøb af skoletrøjer.
I modsætning til de øvrige råd og udvalg på skolen, har elevrådet enkelte gange stået i spidsen for *aktioner* i form af »bosættelser« af skolen; efter sigende ganske hyggeligt i øvrigt.
En del toneangivende elever har trådt deres politiske børnesko ved elevrådsarbejdet.

Elevrådets historie er fuld af op- og nedture, men historien skal ikke udredes her. Blot skal det nævnes, at elevrådsarbejde – ligesom så meget andet politisk arbejde – i perioder har været hæmmet af, at kun et mindre antal elever har tillagt arbejdet den store betydning.

Udvalgene

Her skal først og fremmest nævnes *fællesudvalget*, der er et stående udvalg med 4 lærere og 4 elever samt rektor og en repræsentant for det teknisk-administrative personale. Dette udvalg spiller en stor rolle for trivselen på skolen, idet alle spørgsmål af betydning for elevernes hverdag kan bringes op her. Badevandets temperatur i idrætsbaderummene, placering af askebægre i fællesarealerne, regler for ophængning af plakater, kantinepriser og varesortiment, tilrettelæggelse af sidste skoledag for afgangsholdene...
Den vægtigste arbejdsopgave for fællesudvalget er dog tilrettelæggelse af skolens fællesarrangementer. Fællesudvalget sørger for, at der er en afbalanceret vifte af arrangementer i løbet af skoleåret bestående af foredrag, musikarrangementer, politiske arrangementer, film, teater samt temadage m.m., som er fælles for hele skolen.
Endvidere findes på skolen meget betydningsfulde udvalg nedsat af det pædagogiske råd med en tidsbegrænset funktionsperiode. Eksempler på sådanne udvalg er *skolefestudvalget* og *indslusningsudvalget.*

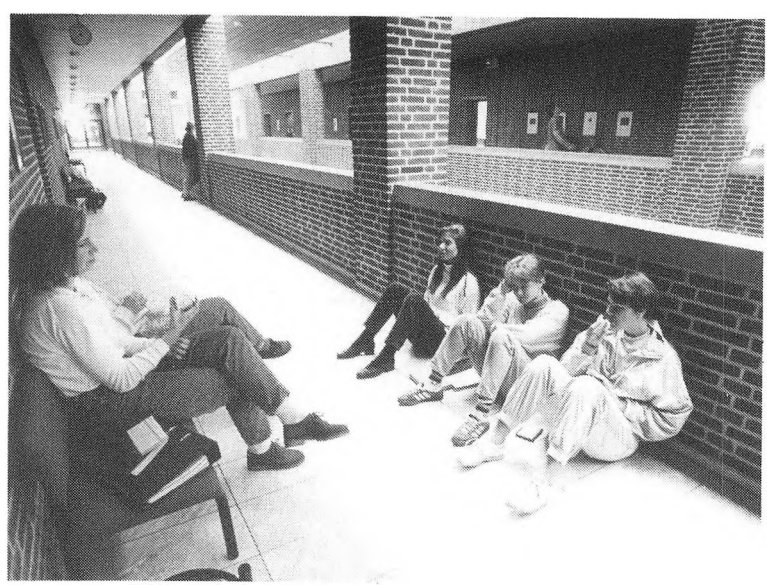

Pædagogisk råd

Rådet, der indtil 1. jan. 1991 hed *lærerrådet*, består af skolens lærere og rektor. Pædagogisk råd er rådgivende for rektor, og formelt set har rådet mindre kompetence end det tidligere lærerråd havde. Reelt har det vist sig, at forskellen på det nuværende pædagogiske råd og det tidligere lærerråd er meget lille.

Nogle leksikale oplysninger

Det første lærermøde i Varde Gymnasiums historie blev afholdt mandag d. 12. august 1968 kl. 9.
Det første egentlige lærer*råds*møde blev afholdt d. 2. oktober 1968 kl. 14.10. I dette møde deltog 6 personer.
Det sidste møde, der blev afholdt i den første 25 års periode, d. 17. juni 1993, havde deltagelse af ca. 55 personer. I skoleåret 1991/92 brugte hvert medlem i alt 25 timer på møder i rådet.
I de 25 år er der holdt knap 400 møder, og rådet har haft 9 forskellige formænd.
Det første bilag til lærerrådsprotokollen nummereret »lp 1« vedrører mødet d. 9. september 1970. Indtil da blev alle beslutninger håndskrevet i protokollen. Til sammenligning var der i skoleåret 1992/93 i alt 67 nummererede bilag, der fyldte ca. 100 sider.
Selve lærerrådsprotokollen er stadig håndskrevet.
I skoleåret 1971/72 ansås det for nødvendigt, at lærerrådet fik en forretningsorden. Fredag d. 6. april 1972 vedtog lærerrådet en forretningsorden, der på skrift fylder en A4-side.
Pædagogisk råds forretningsorden, der er fra dec. 1991, fylder tre A4-sider.
I de 25 år er der skønsmæssigt drukket 25000 kopper kaffe/the. Hertil er der nedsvælget ca. 1 ton kage – spændende fra den mest ydmyge sandkage til den mest overdådige hjemmelavede kransekage – i øvrigt i anledning af en kollegas giftermål.
Gennemgående – stadigt tilbagevendende punkter på lærerrådets og pædagogisk råds dagsorden:

Elevernes »Operation Dagsværk« (første gang d. 24. sept. 1969).
Fordeling af undervisningsmidler mellem fagene.
Amtets budgetter på undervisnings- og kulturområdet.
Forsøgsundervisning.
Time- og fagfordeling mellem lærerne.
Stillingsopslag, stillingsbesættelse.
Kontaktmøder, skole/hjem.
Mødeplan, ferieplan, årsprøver, temadage, indslusning, kopiering...

»Sidste skoledag for afgangseleverne« er et årligt tilbagevendende punkt. Stort set hvert år kan man læse i protokollen at »Rektor bemyndiges til at aftale med afgangseleverne, hvorledes dagen skal forløbe.«

Temadage

optræder med mellemrum på lærerrådets dagsorden. Der diskuteres tidsforbruget, tidspunktet for afholdelse af arrangementerne, ideer til overordnet tema. Planlægningen sker i nært samarbejde med *fællesudvalget*, og til selve den praktiske gennemførelse af temadagene nedsættes som oftest en »centralkomite« bestående af både lærere og elever. Som eksempler på vellykkede temaarrangementer kan nævnes:

USA-arrangementet april 1981, hvori indgik Jacob Holdts »Amerikanske billeder« i et 5 timer langt show. De, der oplevede det, glemmer det formodentlig aldrig.

Temadag om flygtninge december 1985, et arrangement, der måske snart kan tåle en gentagelse?

Afrika-arrangementet, skoleåret 87/88.

Naturen, december 1989.

Hertil kommer, at skolen i 1990 før genforeningen mellem Øst- og Vesttyskland tog initiativ til et samarbejde med *Goethe Oberschule* i Schwerin. Det lykkedes efter mange besværligheder at få en busfuld unge mennesker – elever og lærere – fra Schwerin på besøg i Varde, hvilket satte sit præg på skolen i adskillige dage.

Kuriositeter

Af mere usædvanlige punkter kan nævnes – i øvrigt ganske sensationelt, idet det aldrig tidligere er lykkedes at få frigjort uddrag af lærerrådsprotokollen til offentliggørelse:

14. april 1986: »Højttaler på lærerværelset.«
Baggrunden for dette punkt er mange læreres irritation over de mange beskeder, der i løbet af frokostpausen gives over skolens højttalersystem. På lærerværelset findes en meget højttalende højttaler, hvor lydstyrken ikke kan reguleres med en simpel drejeknap.
Behandlingen endte med 3 forslag, som kom til afstemning. Forslagene gengives nedenfor, således at læseren kan fornemme den høflige formulering, som lærerrådet anvender.

1. Lærerrådet anmoder administrationen om at få højttaleren på lærerværelset afbrudt.
2. Lærerrådet anmoder administrationen om at få højttaleren dæmpet.
3. Status quo.

Forslag 2 fik størst tilslutning ved afstemningen.

På ikke mindre end 4 møder – fra maj til september 1970 – er der nævnt et kursus eller en studiekreds i »gruppedynamik«. Det blev imidlertid ved snakken. Nu næsten 25 år senere ser det ud til, at kurset bliver realiseret - i form af en pædagogisk weekend i anledning af rektorskiftet i marts 1993.

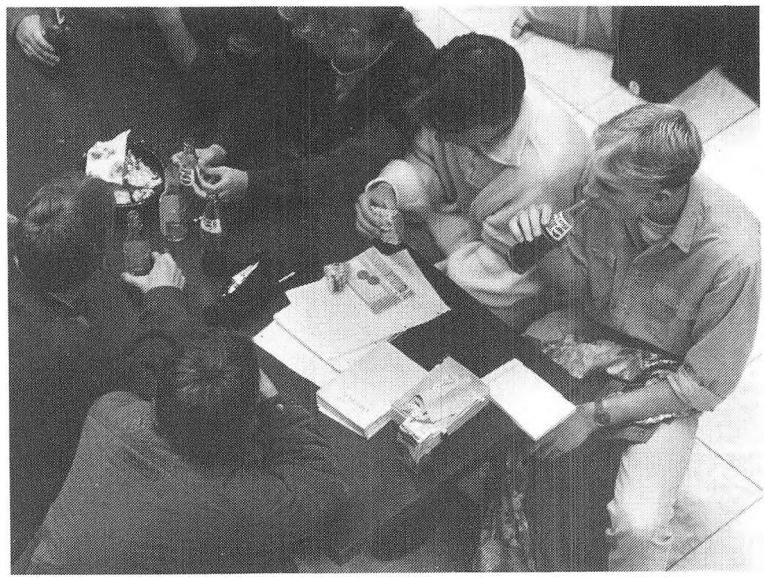

29. oktober 1969: »Ekskursioner o.l. for 2r.«
I protokollen læses beslutningen: »Fru Brekke Larsen og Knud Sidenius er villige til at arrangere tur med 2. real og taler med klassen om dens ønsker«.
Forelagt dette referat i efteråret 1993 uddyber Knud Sidenius: »Så vidt det kan konstateres på baggrund af optegnelser fra 1969-70, blev ekskursionen med 2. real aldrig til noget. Til gengæld var alle tre 2g-klasser i starten af 1970 på ekskursion til København. Klasserne besøgte Glyptoteket, Det kongelige Bibliotek, Rosenborg samt en del andre museer. De fleste af eleverne boede privat. Ekskursionen kan betragtes som forløberen for de 2g-studierejser, som finder sted den dag i dag.«

Januar 1980. Renoveringen af det bygningsafsnit, hvor lærerværelset ligger, er på dagsordenen.
Lærerrådet ønskede et lærerværelse og et fælles lærerarbejdsrum. Efter lange diskusioner om indretningen ønskede lærerrådet et arbejdsrum, der kunne deles op med forskydelige vægge, og med både arbejdsborde og lænestole. Endvidere ønskede lærerrådet en serveringslem mellem køkkenet og arbejdsrummet.
Imidlertid var pengene brugt, da renoveringen af lærerværelsesafsnittet skulle starte, så lærerne fik et stort tomt arbejdsrum med masser af plads!

Det der med bygningsindretning, især lærerværelset og dets nærmeste omgivelser, har interesseret lærerne en del. Allerede d. 8. oktober 1971 kan man læse i protokollen under punktet »Eventuelt«:

»Lærerrådet henstiller, at der i forbindelse med omlægningen af fliser i lærertoiletterne, foretages en drejning af WC-kummerne, så pladsforholdene bliver tålelige (– hvor forudseende!).
Endvidere , at der søges anskaffet en briks magen til elevernes til opstilling i arbejdsværelset.« (!)
Det fremgår af ovenstående at lærerrådet behandler såvel stort som småt. Det er imidlertid afgørende for skolens indre liv, at lærerrådet fungerer. Hold pædagogisk råd levende, så lever skolen længere!
Ansvaret for, at det fortsat lykkes, påhviler naturligvis først og fremmest lærerne selv – herunder rektor – godt hjulpet af pragtfulde, krævende elever og kursister.

Ude på Frisvadvej, i rabatten lige uden for indkørslen til skolen, står et sejt, gammelt æbletræ med masser af vilde æbler.

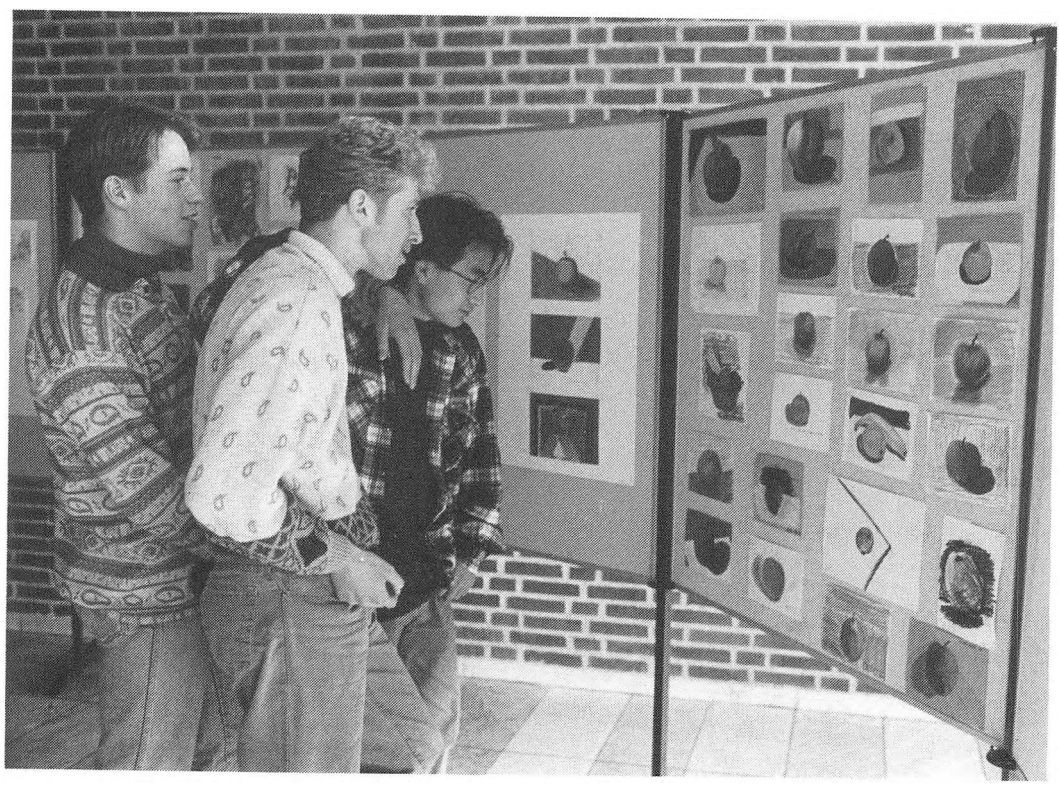

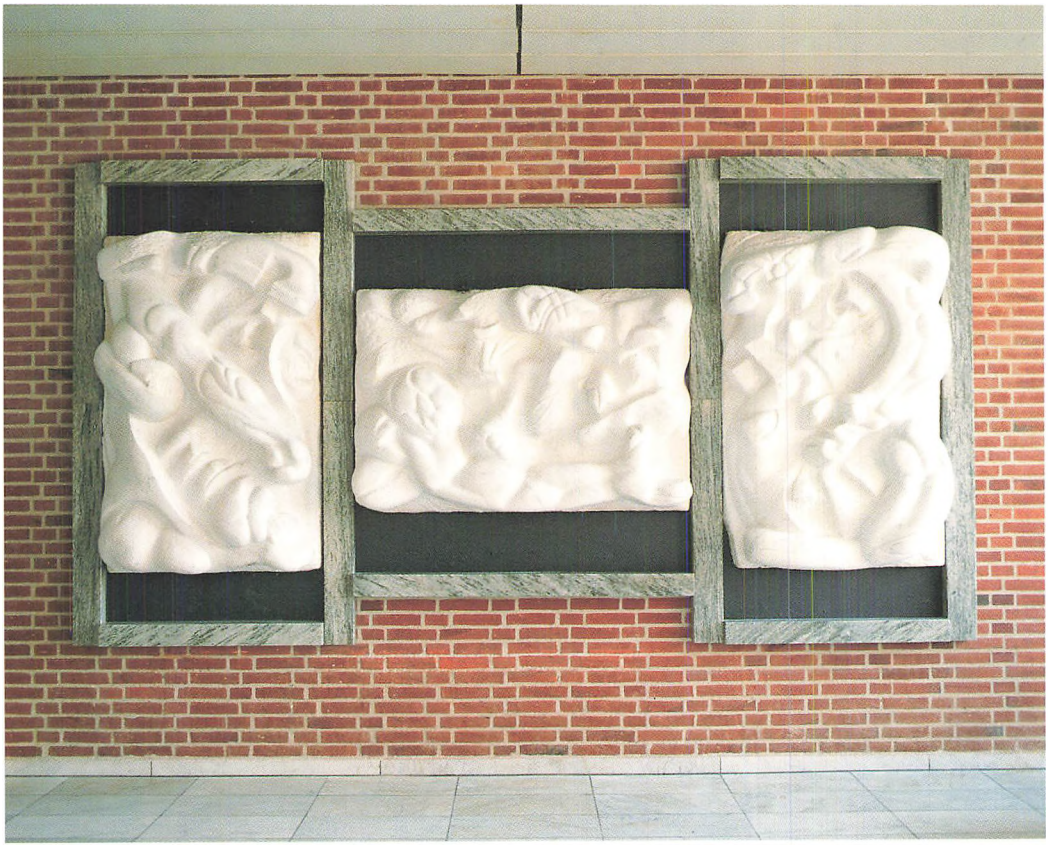

Gert Nielsen: Relief i hvid marmor, 3-delt, 1976-77. Gave fra Statens Kunstfond, Ribe Amt og Varde Gymnasium, 1977.

Kunst i relief

Det store marmorrelief for enden af centralgarderoben er et af Varde Gymnasiums kunstneriske hovedværker.
Det vægtige, skulpturelle arbejde kan anskues, vurderes og fortolkes som et unikt udtryk for vor tid.
Imidlertid er udsmykningens dyrkelse af den nøgne menneskekrops skønhed også meget klassisk. Forbindelsen til oldtidens

Hans Tyrrestrup:
Stork, Varde.
Maleri 1968.
Erhvervet 1969 som et af skolens første kunstværker.



Per J.K. Pedersen:
Hus – blå sky.
Maleri 1968.
Blandt Statens Kunstfonds første gaver til skolen, 1971.



græske kunst – f.eks. *Diskoskasteren* – er tydelig – og interessant. For netop fænomenerne *ungdom, uddannelse* og *kunst* mødes i ordet *gymnasium.*

Gymnásion var i Grækenland stedet, hvor oldtidens nøgne (*gymnós*) idrætsynglinge ikke nøjedes med legemlig udfoldelse (som blev kunstnerisk gengivet), men især uddannede sig åndeligt.

På gymnásion i Varde er kunsten som et spejlbillede af tiden også med til at uddanne og udfordre elevernes bevidsthed. Netop ungdommens åbenhed og følsomhed over for samtid, æstetik og nyskabelser giver gymnasieskolen en god mulighed for at tilbyde landets bedste almene kulturuddannelse som en højere forberedelse til voksentilværelsen.

Kunstværkerne, der præger Varde Gymnasiums vægge og rum, er ikke (blot) en ydre dekoration, men stabile udsagn om individuelle menneskers fordybelse i form og indhold med henblik på ny, indre erkendelse. I vores hurtigt skiftende og masseproducerende verden er det markant, at tegninger, malerier og skulpturer er vidnesbyrd, som ikke kan forbruges, men inspirere, forklare og nydes. Det er ånd via stof.

Varde Gymnasiums Kunstsamling omfatter værker af en lang række betydningsfulde kunstnere, og den er resultatet af 25 års engagement i, hvad der rører sig i fantasi og samfund. Fonde, institutioner og private har givet gaver, men det store kulturarbejde er præsteret af skolens kunstudvalg. Dette organ, som er sammensat af kunstkvalificerede elever og lærere, arrangerer udstillinger, køber ind, giver råd og katalogiserer.

Af kunstnere, repræsenteret med originalværker, kan nævnes: Flemming Bergsøe, Jens Birkemose, Finn Severin Bolther, Povl Christensen, Vilhelm Freddie, Poul Gernes, Jens Peter Helge Hansen, Henry Heerup, Erling Jørgensen, Leif Kath, Jan Leth, Kai Lindemann, Niels Macholm, Hans Morten, Gert Nielsen, Kirsten Gregers Nielsen, Palle Nielsen, Erik Nyholm, Per J.K. Pedersen, Preben Schmidt, Pia Schutzmann, Ole Sporring, Bjarke Regn Svendsen, Grethe Sørensen, Børge Thunbo, Hans Tyrrestrup og Karen Yding.

Bestræbelserne på at vise variationen og mangfoldigheden i kunstneriske sprog er et af de kunstkyndiges mål. Et andet er at placere de kunstneriske udtryk på de rigtige steder, således at samspillet mellem værk og arkitektur bliver smukt og levende.

Et eksempel på mødet mellem skolebygningens rationelle og murstensrøde stramhed og kunstens fabulerende marmorhvide blødhed ser vi – og ynglingene – i den ophøjede reliefudsmykning for enden af centralgarderobens samlingssted – gymnásion.

Set i historisk relief er det kunsten, ungdommen og uddannelsen, der består – og peger frem mod Varde Gymnasiums næste 25 år.

Hans Tyrrestrup

Kai Lindemann:
Portræt. Maleri, 1969.
Gave fra Statens
Kunstfond 1971.



Preben Schmidt:
Heuristisk landskab II.
1968. Gave fra Statens
Kunstfond 1971.



Jan Leth: Bronzeskulptur, 1978. Gave fra Ny Carlsbergfondet, 1980.



Bandage. Bronzeskulptur af Jan Leth

I 1980 rettede skolens kunstudvalg henvendelse til Ny Carlsbergfondet. Pludselig stod direktør Torben Holck Colding med sekretær på Varde Gymnasium. Huset blev besigtiget – det vi ønskede var uopnåeligt, men vi kunne modtage nævnte bronzeskulptur og et stort billedtæppe af Kirsten Gregers Nielsen.

Bandage er en meget spændende skulptur. Kunstnerisk set er den rar at have for at påvise en anden måde at lave skulptur på – her er »kernen« jo brudt i form af en bandage (men der er ingen krop/hoved under bandagen). Om det er krigen, skulpturen tager afstand fra – eller om det er en ulykke – eller om den vil sige, at vi mere eller mindre alle har en beskyttelsesbandage omkring et sårbart sind – ja det er ting, man kan filosofere over, når man standser op over for denne skulptur.

Per J.K. Pedersen

Poul Gernes: Maleri. Udkast til udsmykningen af Amtssygehuset i Herlev, 1978.

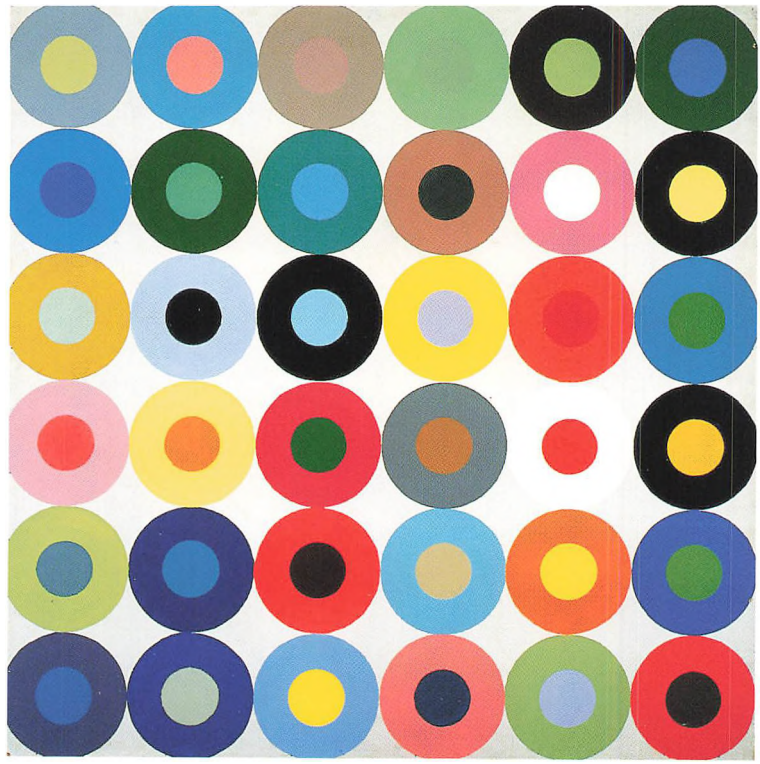

Maleri af Poul Gernes

Amtssygehuset i Herlev var under opførelse – dette kæmpebyggeri skulle have nogle farver. Poul Gernes blev kontaktet og lavede en skitse. Skitsen er oliemaleriet, som ses ovenfor.

Det kvadratiske maleri består af 6×6 cirkler, med mindre cirkler indeni. De kan derfor opfattes som nogle forskelligfarvede ringe eller hjul.

Billedet er malet på masonit, og farverne er standardfarver i cykelmaling.

Der er mange ens cirkler (36 med hver deres inderkerne), men de er også meget forskellige.

Udgangspunktet kunne være mennesket. Der er mange slags mennesker på et hospital – og der skal mange til at realisere så stort et projekt. Nogle er meget aktive (cirkler/mennesker), andre er meget afdæmpede i farvesammensætningen.

Kunstudvalget fandt i sin tid, at det var et maleri, som også kunne bruges på en skole. Billedet skal ikke være noget – det er kun farver – men disse farver *er* noget, hvis man da ser på det.

Der er plads til en oplevelse, som også kan give betragteren lidt at tænke over.

Per J.K. Pedersen

Povl Christensen:
Af Faust. Grafik 1971.
48 grafiske blade.
Gave fra Esbjerg
Gymnasium i anledning
af indvielsen i 1971.
Serien hænger på
centralgarderobens
langvægge på
første sal.



Forord af Erik Fischer

Povl Christensens illustrationer til Goethes Faust er resultater af en langvarig skabelsesproces, hvis enkelte led er: fordybet, langsom læsning af teksten; en sindets fulde samling om det læste, der bevirker, at billeder træder frem som indre syner – tankebilleder, som kunstneren benævner dem; endelig en håndens synliggørende virksomhed, der bringer os budskabet om disse syner. • Værket blev påbegyndt i Bergen, hvor kunstneren opholdt sig i årene 1954-58. • Illustrationernes teknik veksler mellem træsnit, linoleumssnit, zinkætsning og scraperboard, hvilket sidste er en art skrabeteknik i et blødt, fibrøst materiale. Fælles for disse tekniker er, at billederne trykkes på stempelvis, ligesom bogtryk. • Povl Christensens synliggjorte tankebilleder er en tolkning af Goethes tekst og derfor, med de ord, hvormed Carl Roos begrunder karakteren af sin egen indledning til bogudgaven, en „enkeltmands mere eller mindre underbyggede forsøg på frugtbar tilegnelse". Tolkning, også i billeder, kan være en berigelse, men kan også være en forstyrrelse, eftersom den afspejler et fremmed væsens forhold til det, vi selv skal til at lade leve i vort sind. En kunstners tolkning udfolder sig dog i to dimensioner: som meddelelse om hans forsøg på frugtbar tilegnelse, og som selvstændigt skaberværk af egen værd. • Povl Christensens billeder fylder i begge dimensioner.

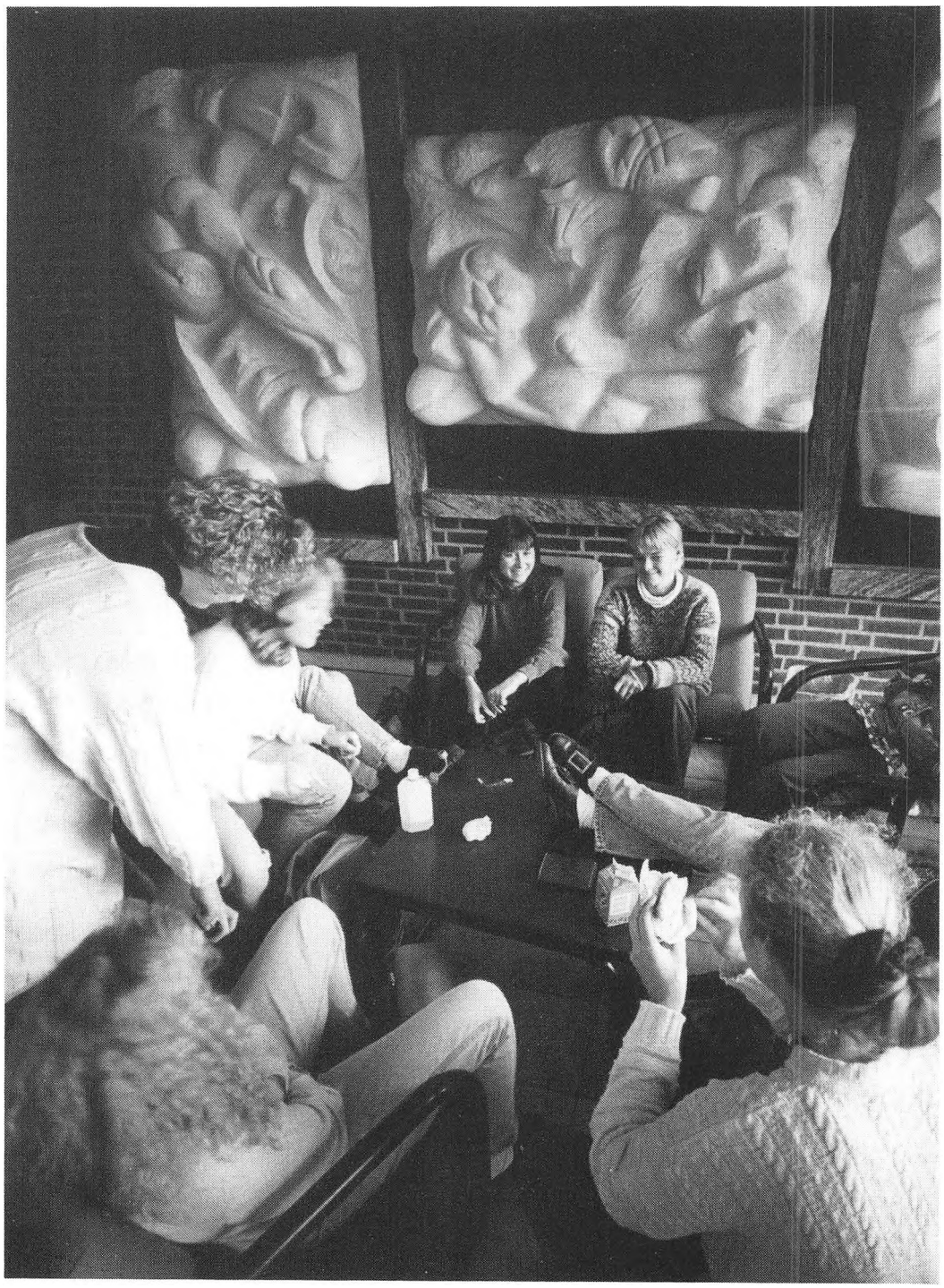

Tale til afgangseleverne

Morten Müller

Kære afgangselever!

I må undskylde, at jeg indleder denne jeres sidste dag som elever på Varde Gymnasium på en meget prosaisk og hverdagsagtig måde. Jeg vil gerne efterlyse ejermanden til en plasticpose fra Nr. Nebel Brugs, som blev fundet uden for Historie III i mandags. Posen indeholdt en lommeregner nr. 546 og 8 kollegiehæfter, som ikke var forsynet med navn. Den af jer, som mangler disse ting, kan henvende sig til mig på kontoret, når vi om en timestid er færdige her.
For at finde frem til ejermanden kiggede jeg i de kollegiehæfter. Min nysgerrighed blev hurtigt vakt, for det viste sig, at de indeholdt lutter dagsbogsnotater, som en af jer må have lavet, næsten daglig i al den tid, han har været elev her. Jeg er naturligvis godt klar over, at man bør behandle sådan nogle meget private betroelser med den største diskretion, men jeg beder alligevel om forståelse for, at jeg faldt for fristelsen til at udnytte denne enestående chanche for, om jeg så må sige, at kigge en elev i kortene og se, hvordan han har oplevet sin tid i gymnasiet. Det er tydeligt, at han ikke har tænkt sig, at hans optegnelser skulle ses af andre. Så meget desto troværdigere bliver de som en slags kildemateriale. Jeg beder derfor også om tilgivelse for, at jeg nu delagtiggør jer alle sammen i et lille uddrag af dem. Af diskretionsgrunde har jeg ændret lidt på navne og den slags ting, og det er klart, at jeg har foretaget et udvalg, dels naturligvis af tidshensyn, dels for at fremdrage ting af almen interesse. Jeg må indrømme, at hverken håndskriften eller stavemåden har gjort læsning og mundtlig gengivelse let.
Men her er nogle »Brudstykker af en Varde-elevs Dagbog«:

Ma 10/8-81 Første dag på Varde Gymmenasie. Rundt på gulvet. Solveig sad i bussen sammen med Jesper, som skal i 3g. Hun lod, som om hun ikke kendte mig. Hun havde sin nye bluse på; den er smadderpæn, selv om den er alt for lille og ser ud, som om den strammer. Vi fik en elevliste, så vi kunne se, hvad for en klasse vi skulle gå i. Herudefra er der kun Frederik og mig i min klasse. Frederik har ikke barberet sig hele ferien, så han ligner alle de gamle elever og mange af lærerne. Jeg troede, at det var ham den skaldede Müller, der var inspektør eller rektor, som de kalder det; men det var hele tiden en stor en, de kalder Møller, der løb rundt og råbte og dirigerede med os for at få os de rigtige steder hen. Vi

fik en masse forskellige bøger. Hende, der delte dem ud, sagde, at vi ikke behøvede at læse i dem, men vi skulle endelig binde dem ind, og vi måtte ikke skrive i dem. Det må være noget nyt, for der er skrevet en masse i dem, jeg fik, så meget, at man næsten ikke kan læse, hvad der egentlig står. Men det gør jo heller ikke så meget, lader det til. Solveig og Jesper var ikke med bussen hjem. Frikadeller og stuvet hvidkål til middag. Jensen omme på tanken spurgte, hvorfor jeg ville være aka'mikker. Jeg sagde, at det hedder aka'demiker; det havde jeg set i en af mine ordbøger. Så blev han sur. Lavede to mål til træningen. Solveig var der ikke. Jeg tror ikke, at jeg kan klare at blive akademiker. I morgen skal vi fotograferes. 10 kr og 80 pfennig i drikkepenge omme hos Jensen.

Ti 17/8-81 I dag kom billederne. Bare jeg aldrig havde barberet mig til den første dag. Lærerne ved ikke, hvad vi hedder endnu. De bestiller ikke andet end at snakke om navne og noget, de kalder bekendtgørelsen. Vi er begyndt at lære fransk. Français. Fransklæreren grinede, da jeg spurgte, om der ikke var en fejl i elevlisten. Jeg har læst den igennem 7 gange og kan ikke finde Abel Abelsen. Måske har ham Müller glemt, at han er blevet meldt ud. Fik stykker for i hjemmeregning.

To 27/8-81 Afbud til Jensen. Mor og Far med til kontaktmøde. Ham Müller sagde en hel masse om, hvor meget vi havde at lave. Bvadr – b-v-a-d-r – det har jeg lært at stave i dansk. Vi har gruppearbejde om tegneserier. De er ældgamle. Bvadr! 2 fejl i hjemmeregningen. 6 kr i drikkepenge hos Jensen. Je suis un Grand Danois.

To 17/9-81 Går i seng om lidt, træt, ondt i maven. Atletikstævne i Esbjerg. Klarede 1.15 m i højdespring og blev nr. 8 i 1500m-løb. Spiste 3 is og 6 pølser. Ham Tyrrestrup, som var træner, siger jeg er et stort talent. Jensen sur over, at jeg ikke kunne passe tanken. Skolepjat, sagde han. I morgen skal vi have oldævl. Han siger, de havde marathonløb i Grækenland for mange 1000 år siden, før Kristi eller reformationen eller deromkring. Det var i hvert fald før kunststofbanerne.

Sø 4/10-81 Skrev min første danske stil i går. 4 sider. Lovede at passe tanken i efterårsferien. Mor synes ikke, jeg skulle købe det stereoanlæg. Men hun har heller ikke engelsk og regner ikke Pink Floyd og John Elton.

Fr 9/10-81 Müller råbte mit navn op på samlingen i dag, fordi min lommeregner nr. 546 er blevet væk. Det var der mange, der hørte. Så Solveig spurgte, om jeg også skulle til fest i aften, og de ville også have mig til at være klasserepræsentant i elevrådet. Da

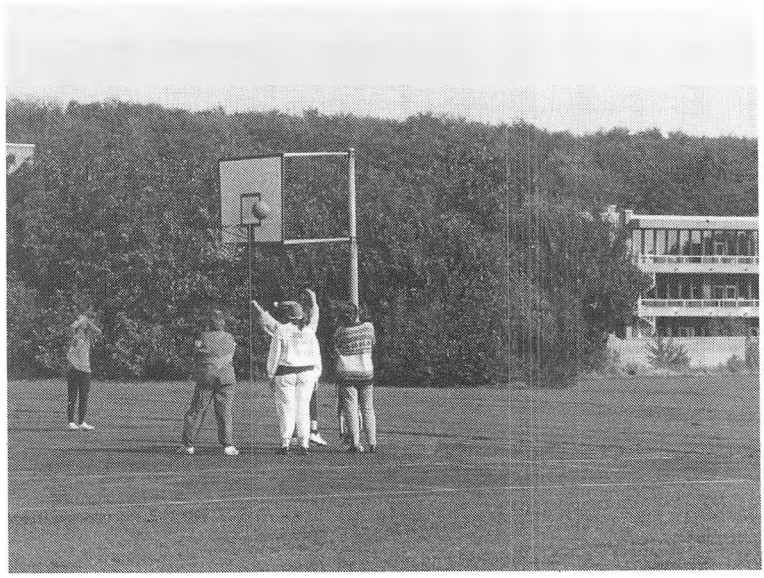

jeg kom hjem fra tanken, kom Mor med lommeregneren og spurgte, hvorfor den lå i hundekurven. »Je ne sais pas«, svarede jeg, som sandt var.

On 11/11-81 eller Mortens dag, som Müller, altså ham rektoren, kalder det. Der skal snart være valg af borgmester i Varde og til bestyrelsen i amtet. Derfor var der diskussionsmøde oppe i Festsalen. Det var i dansk-timen, så vi kunne ikke få vores stile tilbage, sagde hun.

Lø 27/11-81 I går gik båndoptageren i stå i fransktimen. Nåede lige at få den i gang, da timen var forbi. Det var hun glad for. »Rien de problème«, svarede jeg.

On 2/12-81 Lærerne helt vilde med prøver og karakterer. Men alligevel må vi næsten selv bestemme, hvad vi skal have. Men vi må ikke sætte de andre ned. Det er usolidarisk, har vi bestemt i elevrådet. Fransklæreren synes, at det går bedre på det sidste. Mente hun båndoptageren eller »avec mois«? Ha! Ha! – Jensen sur, fordi jeg kom for sent. Mor havde bedt mig hente hostemedicin inde i Varde. Da jeg kom ind på apoteket, sad Solveig og Jesper og en hel masse andre og drak øller, og en der hed Max sagde, at de ikke solgte hostesaft, i hvert fald ikke ud af huset.

To 24/12-81 Skidegod afslutning på skolen. Møller, pedellen altså, havde lavet klejner og kaffe til os allesammen. Han sendte mig hjem fra festen i en bil, fordi jeg var faldet i søvn. Det lille

apotek er slet ikke et apotek. Frederik og jeg var derinde, før vi gik til fest. – Hos Jensen sælger vi snart mere frostvæske end benzin. 80 kr. 8 DM i drikkepenge. Guldkæde til Solveig: 7,85. Viskestykke til Mor: 21,75. Lighter til Far: 12 kr. Final Cut af Pink Floyd til mig selv, 69,45 fordi den har en ridse.

Ma 4/1-82 Har ikke barberet mig i år. Frederik har lært mig at spille kort. Tabte 6 kr, fordi matematiklæreren var syg. Fri på tanken på grund af frost og isslag. I dansk skal vi læse noget af en, der hedder Blicher, fordi det er 200 år siden, han blev født. Hvad skal man med sådan noget bras? Det er koldt derude, tror jeg. Jeg må hellere lukke katten ind, før jeg går i seng.

Sø 21/2-82 Det skal blive helt afslappende at komme i skole igen. Jensens har været på Madeira i vinterferien. Er færdig med matematik-opgaverne, mangler 4 fysikrapporter. Må have fat i Frederik.

Ti 2/3-82 61 dage siden jeg barberede mig. Grenvalgsorientering i dansk-timen. Mægtigt. Men Blicher var nu ikke så tosset. De havde osse trækfugle, da han levede. Han boede osse i Jylland. Solveig vil være musiksproglig. Vi vandt over Spanien i håndbold 22-21.

Lø 6/3-82 Købt harmonika. Billigt: 350 kr. Jensen lærte mig at spille »Fjernt fra hjemmet, uden øl«. Russerne vandt VM i håndbold. Far kunne ikke lide jeg øvede mig under TV.

To 11/3-82 Kan også »Sejle op ad åen«! I gang med opgave om Blicher, mens jeg hørte torsdagskoncert.

Lø 13/3-82 Ondt i halsen, feber. Solveig vil flytte sammen med Jesper til sommer, hvis han bliver student. Ak, hvor forandret, som Blicher ville sige. Liverpool vandt over Tottenham i Milk-cup'en. Mor gav mig en kop varm mælk for halsen. Ha! Ha!

On 17/3-82 I skole igen. Solgte harmonikaen til en i Nordenskov. Færdig med rapporterne. Vil være fysiker med formning. Far synes, det er fornuftigt.

Ma 29/3-82 Skænderi i klassen om vores 2g-rejse. De sproglige skal til London, så jeg stemte for Prag.

Ma 5/4-82 Vandt 19 kr i kortspil. Det var i musiktimen. Hvor mon Falklandsøerne ligger? På samlingen snakkede Thorvald fra den anden klasse en hel masse om KG. Han ville have, vi skulle komme til møde i Filmlokalet. Der har jeg heller aldrig været.

On 7/4-82 Godt møde i går. Jeg spurgte, om der kunne blive tale om at sende frivillige til Falklandsøerne. Det mente Thorvald ikke. Har købt et slips. Thorvald vil lære mig at binde det.

Fr 23/4-82 Mægtig forårskoncert. Det syntes Mor og Far også. Skulle jeg prøve at få musik alligevel?

On 5/5-82 3g'ernes sidste skoledag. De var helt vilde og opførte sig som nogle værre pattebørn, smed med karameller og vand og for omkring. De lavede skæg med lærerne i deres revy, men da de begyndte at lave grin med KG, gik de nu for vidt. Der må være en blonde. Det synes Thorvald også. Kom for sent til bussen, fordi Müller, ham rektoren altså, var en halv time om at forklare, hvorfor jeg ikke kunne få musik i stedet for formning alligevel. Han blev helt glad, da jeg fortalte, at jeg havde fundet min lommeregner, men han sagde nej tak til en karamel. Der lå også en hel masse mellem alle papirerne og piberne. Vi skal op i engelsk. OK!

On 19/5-82 Sidste almindelige skoledag. Tur på apoteket. Ferien begynder. Farvel så længe, dagbøger. Tanken og årsprøverne skal passes. Mor har taget en plet af mit slips. De siger, at jeg ikke er gammel nok til at komme i hjemmeværnet.

Ma 9/8-82 Første skoledag. Rart. Den akademiske tilværelse er nu mere afslappet. Fulgtes i bussen med en, der hed Vipsen. Hun skal begynde i 1.hf. Lovede at lære hende at spille kort og gav hende en masse fif om, hvordan man skal klare sig som ny. Hun spurgte, om jeg fik overenskomstmæssig løn på tanken. Hvor

Dimittender hejser flaget 1990.



meget mon det er? Jeg sagde bare ja. Skal have en anden fransklærer. Han bruger vist ikke så meget båndoptager. Ca vas, håber jeg. Læste i de gamle dagbøger før middag; føler mig helt gammel. Frikadeller og stuvet hvidkål. Mor så helt underlig ud, da jeg spurgte, om hun var ved at starte en tradition.

Fr 27/8-82 Kom i elevrådet igen. Det gjorde Vipsen også. En masse snak om DGS, som ikke vil have noget at gøre med KG. Vipsen snakker kun om LAK. De kræver bedre boliger og mere støtte til eleverne. De siger nu de studerende. Det lyder også mere akademisk. Müller, ham rektor altså, er helt vild med nogle nye vedtægter. Møller, ham pedellen altså, er vist ret ligeglad med elevrådet. Der er også vrøvl med Warwath; de ryger vist hash og mangler penge. 600 kr til Pragturen. Vi skal se et slot, en fabrik og en skole. De siger øl er billigt i Prag. Geografi er ret skæg. Fik et atlas i dag. Falklandsøerne er længere væk, end jeg troede.

To 2/9-82 Hjalp Vipsen med noget engelsk. Hun har Müller, ham rektor altså. Jeg troede ikke, han underviste. Det tror Vipsen heller ikke. Ha! – De har meget at bestille, de hf'ere. Hvis de altså gider. Det er der nogle, der ikke gør, siger hun. Ellers snakker hun mest om nedskæringer, SU, fredsbevægelser og håndbold.

Fr 24/9-82 Diskussionsmøde i Festsalen om DGS, KG, LAK og nogle andre. Tabte 14 kr i kort, men solgte mit slips for 10!

Sø 10/10-82 Sov hele dagen. Pragturen fantastisk. Sang og spillede kort hele vejen ud og hjem (vandt 6 kr i alt). Slottet var lukket, og fabrikken måtte vi alligevel ikke komme ind på. Men skolen den var altså skrap. Sikken en disciplin. De får kun SU, hvis de laver deres lektier ordentligt. Øllet var godt nok billigt, alligevel virker folk lidt triste. Frederik var væk, da vi skulle hjem; en af lærerne blev tilbage for at finde ham. De kom susende i en politibil, da vi holdt ved grænsen. Frederik havde prøvet at sælge nogle af de tegneserier, vi lavede danskopgave om. Betjentene så helt lettede ud, da de afleverede dem. Frederik skulle ikke engang vise sit pas. Solveig er flyttet hjem igen, fordi Jesper skal ind og være soldat. Mor er ved at vaske tøjet fra Pragturen. Hjemmeværnet er vist ikke noget for mig. Det siger Vipsen også.

On 22/12-82 Godt med en juleferie. Mangler 3 rapporter og en dansk-opgave. Har allerede fået en ny for – om en, der hedder Grundtvig, for i 1983 er det 200 år siden han blev født. Musene, også Solveig, var de bedste ved underholdningen oppe i Festsalen. Vandt 4 kr i kort mens vi ventede på bussen. Fik for lidt i matematik, men er så ikke gået tilbage i fransk. Très bien!

Fr 22/4-83 Forårskoncerten endnu bedre end sidste år. Musene var enormt søde. To arbejder – sådan kalder Per P dem – med ved formningsudstillingen. Far synes ikke, min tegning af tanken ligner. Og de kunne heller ikke se, at min lerfigur skulle være en diskoskaster, men der var nu også en idiot, der havde pillet diskos'en af.

On 4/5-83 3g's sidste skoledag – dødsygt ligesom sidste år. Vipsen skal op i 5 fag, så hun må tage fri fra plejehjemmet. Vi skal op i kemi og old. Nu har vi kun et år tilbage. Er ved at være færdig med opgaven om Grundtvig. Jeg tror ikke de har hørt om ham i Prag. Vipsen har lånt mig en bog om en, der hedder Peter Plys. Hun siger, Müller, ham rektoren altså, siger, at man ikke kan blive akademiker uden at kende den. – Kære dagbog, nu kan du hvile dig hele sommeren, mens jeg okser på tanken og med alt det kemi og old!

Ma 8/8-83 Sjovt at kigge på alle de nye forvirrede frøer. En af dem troede jeg var lærer og spurgte mig, hvor toilettet var. Sendte ham ned til Mat IV – Ha! – Men jeg har heller ikke barberet mig siden sidste skoledag. Tur på apoteket med Solveig, Vipsen og Frederik. Frederik har fået kørekort. Han kørte os hjem.

Ma 19/9-83 Ny tidsregning siger ham Müller. År 0! Bvadr. Han siger vi allesammen skal sætte stolene op under bordene efter hver time, fordi bestyrelsen i amtet skal spare. Vipsen synes det er helt i orden.

On 21/9 83 Vandt over England på Wembley.

To 22/9-83 Opgaven om Grundtvig udsat, fordi vi vandt i går.

Fr 23/9-83 Rengøringsdamerne gav is, fordi vi vandt i onsdags, eller også var det noget med de stole. Læser i Peter Plys. Grundtvig klar til aflevering.

Fr 11/11-83 eller die S:ti Martini, som ham Blicher skriver. Det er vist latin. Kortspil for første gang siden sommerferien. Tabt 44 kr. Træningens betydning! Men på mandag er der fællesarrangement, det er vist noget om Grundtvig. Så skal jeg nok tage revanche.

Ti 15/11-83 Vandt kun 15 kr. Ham Müller var sur ved samlingen, fordi der ikke var ret mange til det der Grundtvig-teater. »Frihed for Loke, såvel som for Thor« har vist alligevel ikke noget med bryggeriet at gøre.

To 17/11-83 Vandt over Grækenland i går. Ham Müller ser ikke så sur ud mere. Heller ikke ham Møller.

Fr 25/11-83 Færdig med terminsprøver. Ingen fejl i alt det med navn, nummer, klasse, gren, antal ark osv. Ham Karsten siger, at jeg vist får en god eksamen.

On 12/12-83 Afleverer Peter Plys til Vipsen. Hun er helt vild med psykologi. Det skal hun lave 2.årsopgave i. Ham John i den anden klasse ligner Ninka Ninus i Peter Plys. De er enormt gode til at organisere. John har afleveret en masse penge til Velfærdskassen fra Warwath, og han vil lave underholdning til jul, og han vil også lave temaarrangement efter jul. Müller og Møller virker lidt trætte.

Fr 23/12-83 John Ninka Ninus var konferencier – en Français s'il vous plaît – til afslutningen. Dødgodt. Musene som sædvanlig de bedste. Vipsen har fået benet i gips. Så kan hun køre i taxa til og fra skole i flere uger. John Ninka Ninus's kræfter er uudtømmelige. Til Warwath-festen slæbte han rundt på endnu flere flasker end dem, han selv tømte. Lang, stille dag på tanken.
Lø 24/12-83 Travl dag. Besøgte Morfar. Han var ikke stået op og havde en dødsmart pyjamas på. Kaffe og julekage. Minilommeregner af Far og Mor. Sebastian-plade af Vipsen, bog med komedier af en der hedder Holberg af Morfar.

Ti 3/1-84 Stormvejr. Sidste nyk før eksamen. Opgave i skriftlig dansk: noget om Holbergs teaterstykker. Måske kan bogen fra



Morfar bruges. I år er det 300 år siden, Holberg blev født, siger hun. 10 mio 713.600 sekunder til sidste skoledag.

On 18/1-84 Vipsens 2.årsopgave er noget med anti-psykiatri. De gale er normale, eller sådan noget. Det er til at blive tosset af. 9 mio 417.600 sek til sidste skoledag.

On 15/2-84 Jensen troede jeg mente det, da jeg spurgte, om jeg kunne få en kapitalpensionsordning med ham. 4019 kr mere i skattepligtig indkomst end sidste år. Nyt batteri til lommeregner kr 8,75.

Ti 20/3-84 Træt og øm. Vipsen og jeg kom i gruppe sammen, også med Hjortbak. Samba er godt nok enormt anstrengende. Vi skulle klædes ud som galejslaver. Vipsen brugte sine krykker, og hos Jensen skaffede jeg nogle jernkæder og 4 liter spildolie. Det var lige alt det, der var lidt tilbage til os, da Hjortbak havde smurt sig ind. Solveig var en lilla sommerfugl.

Fr 13/4-84 Mon man kan komme til forårskoncert til næste år? Far og Mor kunne godt lide det selvportræt, jeg havde lavet nede i Edb-rummet på printeren.

Fr 27/4-84 Vipsens sidste skoledag. Hun var helt ked af at skilles fra kammeraterne. Ham den gamle, Krogh hedder han vist, holdt tale i mikrofonen. Møller var der også . Müller så jeg ikke. God dag!

Ma 30/4-84 Frokosterne godt i gang. Lærerne på Edb-kursus. Morfar har foræret mig sin pyjamas og 100 kr, nu hvor jeg ikke kan være så meget på tanken.

Fr 4/5-84 Sidste skoledag i går. Simpelthen bare super! Superbe – en Français. I vores klasse havde vi 6 kg karameller. Altså hvor var Centralgarderoben flot med alt det kulørte papir på gulvet, og så de guirlander af tøjet, som vi hængte op. Jeg har ikke snakket med Per P om det endnu. Ham Holger i den anden klasse blev helt skotskternet af misundelse, da han så mig i Morfars pyjamasbukser. »Magnifique, n'est pas?« spurgte jeg. Ninka Ninus John overgik sig selv i revyen; når de andre ikke gad, skulle han nok få lærerne til at lave underholdningen. Og det gjorde han sørme. De fik endda lænket ham Müller. Jeg kunne godt have skaffet lidt spildolie. Mon Ninka Ninus John kan komme til sygeeksamen, hvis han bryder sammen? – Fin aften i Nordenskov. Dansede med Solveig og de andre mus, også ham den dygtige Keld. Jesper er på antabus. Folk siger vel, at Jeppe drikker, men de siger ikke, hvorfor Jeppe drikker. Holberg, Jeppe på Bjerget, I,3. Det forstod Solveig godt, men hun mener ikke, at det er

hendes skyld. Så kom vi alligevel op i fransk. 50 dage, til jeg får mit eksamensbevis. Så skal Møller fotografere os, og ham Müller holde tale. Hvad mon han vil sige? –

Her slutter den egentlige dagbog. Men jeg skylder at tilføje, at der yderligere er et notat, udateret og skrevet med fed lynskriver: »10 i fransk. Olé!«
Kære afgangselever! – I har været en usædvanlig stor og usædvanlig broget flok. Der har været krasbørstige krabater imellem jer, og der har været kreative initiativtagere. For de fleste af jer har skoletilværelsen næppe formet sig så ukompliceret som for ham med dagbogen. Men I har været spændende at være i hus med, og I har – som helhed – klaret jer over al forventning! Til lykke med det!
Gå nu ud og bliv endnu mere modne! Uddan jer, oplev verden og gør den bedre! Tro ikke for meget på alle sortseerne: Der skal nok blive brug for jer og opgaver, I kan gå i gang med. Måske har I endda i jeres tid på skolen lært eller erfaret et eller andet, som kan vise sig nyttigt for jer senere hen. – Det håber jeg.
Må jeg bede forsamlingen rejse sig og hjælpe mig med at udbringe et trefoldigt leve for Varde Gymnasiums afgangselever 1984: De leve!

HURRA!

22. juni 1984

Vipsens klasse, 2p 1984.



Fra lærerværelsets sangbog

Alsang

Mel. Husker du i høst (Sig mig lille Karen)

Husker du den tid, hvor du hjemad fra uni gik,
tasken fuld af noter, og hjertet slog tik-tik.
Tænkte du dengang på-å,
at hårene ku bli grå?
Sig mig, lille lektor, hvad mener du nu?

Første dag på jobbet, et lifligt og køligt gys,
ingen tvivl om sagen: ved tavlen står et lys.
Tænkte du dengang på-å,
at cellerne ku bli grå?
Sig mig, lille lektor, hvad mener du nu?

Drøm, idé og tanke, visionen er helt vital,
før den ud i livet, hvad ka vel her gå gal?
Tænkte du dengang på-å,
at øjnene var for blå?
Sig mig, lille lektor, hvad mener du nu?

Er du fyldt de fyrre, ja femti og mer endnu,
ka du stadig huske, hvad de engang ku-ku.
Tænker du aldrig på-å,
din motor er gået i stå?
Sig mig, lille lektor, er det på tid' at gå?

Snak fra ammestuen! Slig tale er ganske gak!
Ældede magistre slår aldrig gear i bak!
Troligt de maser på-å,
ja, tiden kan knap forslå.
Sig mig, gamle Danmark, du skal da vel bestå?

Finn Kvorning, 1992

En tiårsfødselsdagssang

Mel. Vi er alle i samme båd...

Her har vi sten, og her har vi glas,
marmor på gulvet, det er et helt palads!
Her er sten, og her er glas,
her er marmor, et palads,
her er hele molevitten, skolen, og hvad der er i den:
Rektor og lektor, adjunkt og pedel,
LAK-, DGS-, GLO-klientel.
Timerne går, mangler der no'en?
Vi er alle i samme kor!

Her har vi alvor, og her har vi smil,
Müller han taler, han er ej helt senil.
Her er alvor, her er smil,
han er ikke helt senil,
her er sten, og her er glas,
her er marmor, et palads,
her er hele molevitten, skolen, og hvad der er i den:
Rektor og lektor.....

Her er en lærer, og han er lidt fed,
han spiller fodbold, vi andre griner med.
Her er lære'n, som er fed,
her er vi, der griner med,
her er alvor, her er smil,
han er ikke helt senil,
her er sten, og her er glas,
her er marmor, et palads,
her er hele molevitten, skolen, og hvad der er i den:
Rektor og lektor.....

Her har vi Skovlyst, men Skovlyst sa' stop,
stor var vor sorg, nu hos Max vi tanker op.
Her er Skovlyst, som sa' stop,
her er Max, der skænker op,
her er lære'n, som er fed,
her er vi, der griner med,
her er alvor, her er smil,
han er ikke helt senil,
her er sten, og her er glas,
her er marmor, et palads,
her er hele molevitten, skolen, og hvad der er i den:
Rektor og lektor.....

Her har vi skolen, og her har vi livet,
her vil vi lære, vi intet ta'r for givet.
Her er skolen, her er livet,
her er intet, der er givet,
her er Skovlyst, som sa' stop,
her er Max, der skænker op,
her er lære'n, som er fed,
her er vi, der griner med,
her er alvor, her er smil,
han er ikke helt senil,
her er sten, og her er glas,
her er marmor, et palads,
her er hele molevitten, skolen, og hvad der er i den:
Rektor og lektor.....

Anders Christensen, 1978

Ved et berøringstræf for VG-novicer

Nedenstående er inspireret af Grundtvigs: »Åbent brev til mine børn«, som indeholder det opbyggelige digt: »Et jævnt og muntert, virksomt liv på jord«.

I blev i folkeskolen sat som syv-
års små, men helt vidunderlige poder,
til stor velsignelse – er det vel lyv?
for bedste- som for fader og for moder.
Der fik I indblik i vort alfabet,
og lærte, 7 plus 12 skal være nitten.
Det hele gik i grunden ganske let,
og efter skoletid gik I på »Fritten«.

Et sådant muntert liv bli'r ikke ved,
en skønne dag, så skulle I jo splittes,
i dem, der om det hele ved besked,
og dem, der – bogligt set – nu skulle kvittes.
Og der blev jubel i det lille hjem,
når deres pode hørte til de første
nu kan den lille skat jo komme frem
og ender nok som en af landets største!

(vend)

Af »egnede« der bliver fler og fler,
det skyldes vel, I får så god ernæring,
så hjernemassen vokser mer og mer,
og hungrer efter højere belæring.
Men ak, vor skole vokser ikke mer,
på gangen står I som en sildestime,
og venter artigt i hvert frikvarter
med spænding eller gru på næste time.

I klassen bli'r I plantet hver især,
hvis ellers der tilstræk'ligt er af stole.
Man planter ot'ogtyve styks i hver,
det vilkår gælder i den høj're skole.
Og lærerne skal kende hver og en,
det er lidt svært, når fire hedder Mette
når Hans og Søren osse går igen
at finde ud af, hvem der er den rette.

I dag til jubilæum når I frem:
10 dage har I været sat på rækker,
tilbage er { femhundred'og halvfem(s) (gy)
{ trehundred'oghalvfem(s) (hf)
med fradrag af de dage, hvor I pjækker.
En lærers mål må stå jer ganske klart:
Så godt som muligt alle at belære.
Hans ønske er, I får det godt og rart
til trods for, I skal lære alt det svære!
desværre!

Jørgen Krogh-Jensen, ca. 1980

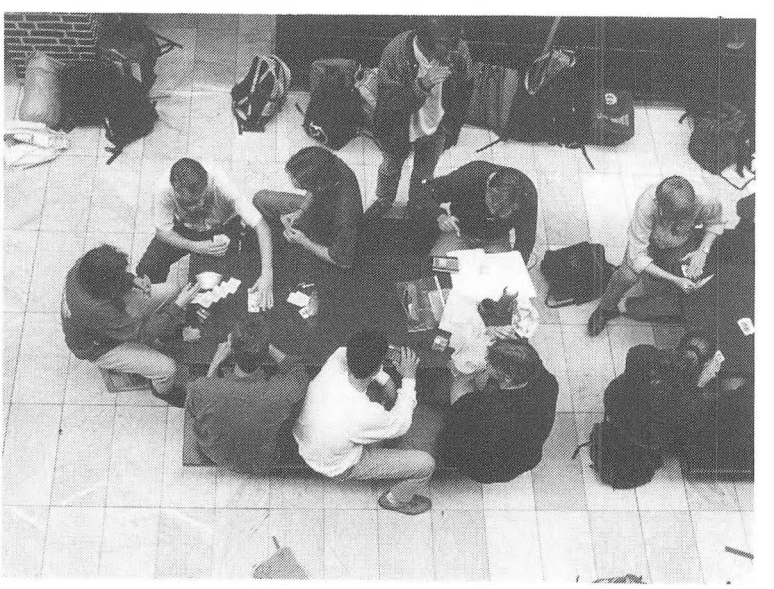

Interview med Møller

Else Sloth Nielsen og *Christian de Thurah*

Blå bog
Svend Aage Møller, født 1930 i Ølgod.
Skolegang på Ølgod Realskole.
Udlært bager.
Arbejde som bager i Varde 1947-1957, derefter 3/4 år i Canada.
Arbejde som bager i Varde 1957-1960.
Stadioninspektør på Ungdomsgården 1960-1970, mens hans kone Edith arbejdede på Ungdomsgården og vandrerhjemmet.
1970-1993 pedel på Varde Gymnasium.



Ansættelsen

Hvordan gik det til, at du blev pedel på Varde Gymnasium?

I 1968 – eller var det 1967? – var vi til dyrskue, hvor der var en stor model af skolen. Da blev vi enige om at søge pladsen. Den var altså flot, den model, den var lige så stor som sofabordet her, og jeg har altid gerne villet have fat i den, men den er forsvundet. Ingen ved, hvor den er blevet af. Den forsvandt, da kommunen flyttede fra Rådhuset ud på Bytoften. Müller og jeg eftersøgte den meget, men vi fandt den aldrig. Vi ville ellers gerne have haft den til at stå på skolen, f.eks i forhallen.

Det var altså ved at kigge på den model, at du fik lyst til at blive pedel på skolen?

Ja, det var det. Jeg sagde: »Jeg søger dælme det job«... men så var vi jo 78 ansøgere, og jeg var helt sikker på, at det fik vi ikke. Nå, vi blev jo kaldt derop. Dér sad Müller og borgmesteren... ja der var mange, en 10-12 stykker. Så sagde borgmesteren, om de havde noget at spørge om. Det eneste Müller spurgte mig om, var om jeg kunne dømme fodbold, og dengang dømte jeg i

Danmarksserien. Om der var flere spørgsmål? Så sagde Müller til Edith: »Ka' du lave kaffe?« Så sagde kommunaldirektør Kragh, om det var noget at spørge om – han havde jo fået kaffe 100 gange dernede på Ungdomsgården. Vi blev ikke spurgt om mere, og så måtte vi godt gå. Da vi gik, sad der to andre par her fra byen og ventede på at komme ind – jeg husker ikke mere, hvem det var – men da vi så dem, var vi sikre på, at vi godt kunne gå hjem, vi fik ikke det job.
Så kom vi hjem, og jeg sad hjemme om aftenen, da borgmesteren ringede. Vi begyndte at snakke om fodbold og alt muligt, og så sagde han pludselig: »Jamen du fik forresten det job der.« Nå, jamen det var da fint. Det kom sådan lidt senere. Borgmesteren, Christen Nielsen, var jo sådan lidt langsom – det kom sådan stille og roligt: »Du fik da det job«. Og det var vi da glade ved – jah, Edith, hun var ikke så glad ved det i starten, hun var ikke så glad ved at flytte fra Ungdomsgården, men hun *blev* glad ved det.

Hvorfor var Edith ikke så glad for det?

Hun syntes, det var et dejligt job, hun havde, hun var ikke så glad for at flytte.
Vi boede jo i kælderen i starten ude på skolen; vi boede der, hvor der er pædagogisk værksted. Der skulle der være læge, dengang. Vi havde soveværelse, der hvor I kopierer, og så havde vi køkken helt inde bagved. Det var ellers helt fint, med to toiletter. Senere overtog Thisted det – der var jo skolelæge dengang – lige efter vi var flyttet over i det andet.

Hvor længe var der skolelæge?

Indtil 1980. Der var konsultation en gang om ugen. Sådan var det jo i gamle dage, Men vi havde jo også realklasser – de første par år eller tre.

Det lader ikke til, at I så fortrød det, da I først kom herud?

Nej, nej, nej, det har vi aldrig gjort. *Aldrig!* Så var vi jo ikke blevet der så længe.

En stille start

Så startede jeg 1. juni – da var der ingen skole endnu. Jeg skulle starte derude 1. juni, og skolen skulle først begynde til august, 10. august. Da jeg kom derud, gik jeg ned til Müller i den gamle tekniske skole og spurgte, om der var noget. Og det var der ikke. Jeg kunne bare tage ud på skolen, og var der ingenting, ku' jeg bare holde fri indtil videre. Så fra 1. juni indtil 15. juli, tror jeg det var, sådan deromkring – da byggede jeg sommerhus, jeg lavede aldrig en pind ude på skolen. Aldrig en pind! Men så 15. juli, da begyndte møbler og sådan noget at komme, og da skulle vi ind den anden vej, fra Lundvej, der var ingen indkørsel fra Frisvadvej.

Alt skulle bæres lang vej væk fra... og ind ad bagdøren, ind i kælderen og derfra ovenpå. Det var altså besværligt, men den anden indkørselsvej var slet ikke lavet. Grunden var helt kørt op, ikke andet end smadder.
Så var jeg nede på skolen (Teknisk Skole – red.), jeg glemmer det aldrig – jeg skulle hente noget dernede, de skulle jo flytte alle deres sager derfra, de skulle jo ud på skolen. Og så sagde Müller, om ikke jeg kunne hente en overheadprojektor oppe på loftet. Jeg ville ikke dumme mig – jeg glemmer det aldrig – men jeg anede ikke, hvad en overheadprojektor var. Så gik jeg op på loftet og så det her apparat, ja der var ikke rigtigt andre, så det måtte jo være det. Så kom jeg ned med det, han sagde ikke noget, og jeg var glad. Det glemmer jeg aldrig!

Skolen begynder

Så den 10. august kom det hele jo. Ja, vi havde jo haft rejsegilde, men på det tidspunkt havde vi kun den øverste etage, udad mod Lundvej og til og med biblioteket. Så havde vi ikke mere. Biologi og det neden under, men ikke noget på modsatte side. Centralgarderoben havde vi heller ikke på det tidspunkt. Lærerværelse, det var på biblioteket, og sekretæren sad på bibliotekskontoret. Sådan startede vi, og så fik vi sådan lidt efter lidt

Gymnasiet under opførelse. Adgangen til bygningerne skete fra Lundvej. Tegning af Haakon Hesselager i Vestkysten efteråret 1970.

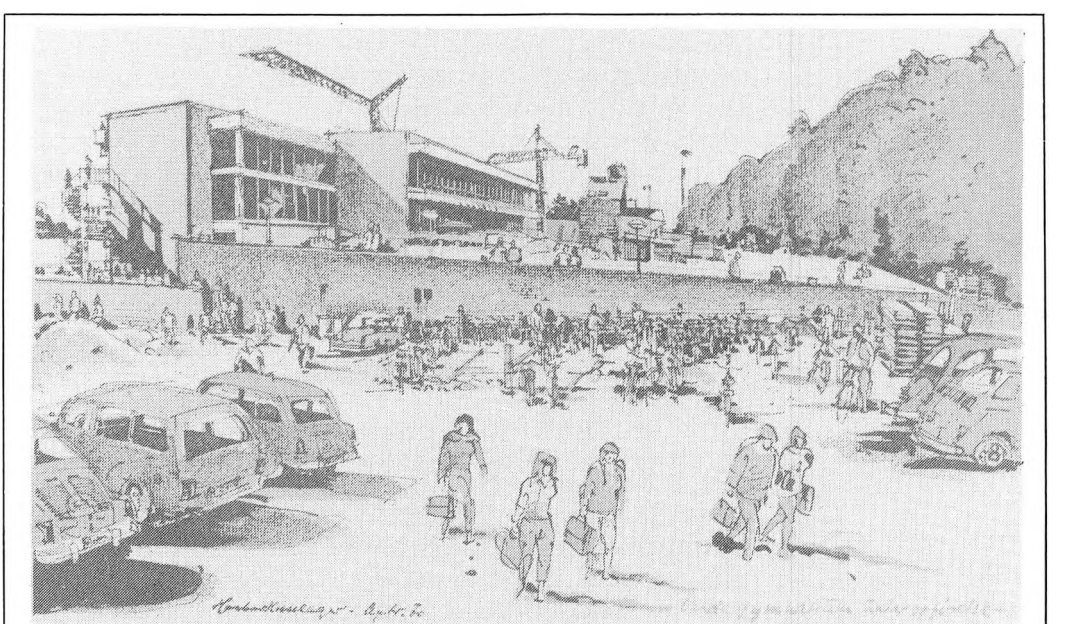

På det nye gymnasium i Varde går det livligt til. Det er en byggeplads og et studiecentrum på samme tid.

udvidet med festsal og alt det andet. Sådan hen ad vejen. Det varede 2 år, inden vi blev færdige herude.
De første år på Teknisk skole var der jo ikke mere end en 100 elever, knap og nap, og kun en 6-7 lærere. I begyndelsen kun 1. og 2. real og 1. og 2. g. Senere kom der jo flere, men det begyndte langsomt.
Så er der jo sket en masse ting hen ad vejen; matematiklokalerne var dengang et stort rum, samlingslokale, spiselokale. Så senere blev det til matematiklokaler, men det var da noget senere. Gymnastiksalene var der slet ikke det første års tid, eleverne tog ned på Jacobi – vistnok.
Jeg kan huske, vi havde en, der hed Svenningsen, en elev... vi havde kun sådan et par brædder, vi gik på ovre foran gymnastiksalen, der var ingen fliser eller noget som helst. Resten det var sådan 2 meter smadder... Så var der en dag en af de her knejter, ham Svenningsen, han ville stikke lige over til parkeringspladsen. Han gik i til armhulerne. Vi havde næsten aldrig fået ham op. Hans træsko, de står dernede endnu, dem fik han ikke med sig op.
Det eneste sted, de sparede dengang, var, da fliserne skulle lægges, der måtte ikke komme ordentlig med grus i, så derfor ligger fliserne, som de ligger i dag. Ellers er byggeriet fantastisk godt lavet.
Det regnede noget så frygteligt, så hele gymnasiet er bygget under telt, der var et mægtigt stort telt over.

Nu da vi snakker om bygningen: Der var jo meget snak i byen, kan jeg forstå, om, hvor flot det blev.

Det, der var mest snak om, det var marmorgulvet. Det var jo helt forfærdeligt, syntes man, det var jo 98 kr. pr. kvadratmeter, tror jeg. Det var jo meget dyrt, meget, meget dyrt. Men når man ser tilbage, så er det jo sparet mange, mange gange. Det var en torn i øjet på mange, dengang, det var for flot. Men det er sparet mange gange på rengøringen. Det ville have været noget helt andet, hvis der var kommet tæpper på gulvene.
Nej, det er et rigtigt godt byggeri. Der var nogle problemer med glas i starten. De mægtigt store ruder, de var i store flader mellem to byggerier, og de sprang jo med et ordentligt brag. De stod i hele buer nogle gange mellem kulde og varme. Nu er det jo lavet om i mindre ruder.
I 79-80 blev den nye del af skolen bygget, men da skulle der spares. Der blev ingen varmluftscirkulation, og vi fik ingen altaner som på de andre bygninger. Det ville vi jo godt have haft, for at det skulle ligne det andet. Det er altså en gene, at der ikke er ventilation – det kunne godt kobles på det bestående, men det ville man altså ikke bekoste. Det var andre tider i 80'erne, da skulle der spares. Marmoren var der ingen problemer med, det skulle være som i det andet, og selve byggeriet er godt, men det mangler den sidste 'prik over i'et'.

Det var så det rent bygningsmæssige, men der er vel andre ting, der har forandret sig i årenes løb fra du blev ansat?

Jae, det er der vel nok, sådan. Nej, det tror jeg såmænd ikke – alt det pædagogiske, det har jeg jo ikke haft med at gøre. Eleverne er jo de samme, det er jo bare os, der bliver ældre, tror jeg såmænd. Jeg har nu aldrig haft problemer med eleverne.

Eleverne

Skolen er jo kendt for, at den er vel vedligeholdt. Der er ikke ødelagt ret meget?

Det kan man jo godskrive eleverne, det er alle jo med i, at den er velholdt. Jeg har altid haft det sådan, at kom der streger på bordene, så skulle de fjernes med det samme. Er der én den første dag, er der fem den næste – det skulle tages med det samme. Går man ind i en klasse i dag, kan man se, at der er nogle, hvor der ingenting er, mens der er andre, der er fuldstændig kradset over. De møbler, der er noget på, dem tegner de på. Dem, der ikke er noget på, dem kradser de ikke i.

Det er ikke et fænomen, der har vokset sig større?

Overhovedet ikke. Når skolen er holdt ordentligt, så holder eleverne den også ordentligt. Det er helt sikkert! Det skal tages i opløbet det hele.

Fester?

Før i tiden kom der mange flere til afslutningsfester. Et par tusinde mennesker. Det er blevet mere delt op mellem årgangene; lg'erne bliver mere holdt nede. Det er blevet helt tosset i løbet af de sidste 5-6 år. Vandpjaskeriet og det med at binde tøj sammen er noget forholdsvis nyt. Det er blevet mere voldsomt, og det synes jeg ikke, vi har haft før. Lidt, måske, men slet ikke i den grad.

Form og funktion

Nu er der jo også foregået meget andet på gymnasiet; det er blevet brugt til andre ting end lige undervisning?

Jo, teater, der har vi jo haft 6 forestillinger i snit hvert år. Ca. 120 forestillinger må det vel blive i løbet af 22 år.

Var det et led i den måde, gymnasiet var opført, at der skulle spilles teater?

Ja, det skulle være byens teatersal, det blev bygget til det. Jeg kan tydeligt huske, at de fra Nordisk Teater var ovre for at se på sceneforholdene, omklædningsforholdene og alt sådan noget. Jeg kan huske, at det loft, vi fik lavet, det var der en englænder ovre og lave. Har I ikke lagt mærke til, at det er så kunstigt, det loft?

Det er i etager, der bliver bredere og bredere og smallere og smallere. Alle farver var der en kvinde fra England ovre at ordne.

À propos farver – er der ikke noget om, at man udviklede den der blå specielt til gymnasiet?

Jo, jo det er en speciel Varde-blå farve, udviklet af denne englænder. Det hele skulle jo kobles sammen, så det passede med denne blå farve, og det har vi holdt. Jeg har haft den farveskala, den blanding, siden da og har aldrig haft problemer med det.

Det skal forblive sådan – arkitektbestemt?

Ja, det skal det sådan set, og nu i år har I lavet noget, som jeg ikke synes om, men det er jo lige meget. Alle gardiner, tæpper skulle arkitekten være med til at bestemme, så det faldt sammen med denne blå. Så sent som i år har I fået nogle bænke, som ikke er min smag, de er mere farvestrålende, og de passer ikke ind i det øvrige.

Der har vi før holdt os til noget mere afdæmpet?

Ja, altid noget med blåt i.

Det store hvide relief for enden af centralrummet - har det været der fra starten?

Nej, det kom jo – nok i forbindelse med tilbygningen – i slutningen af 70'erne, i hvert fald før nybygningen, for det kom ind ad bagdøren. Det var en københavner, der lavede det. Hvad det forestiller kan I jo nok se – det er muskler og sådan noget, arme og ben.



Gardinerne udenfor, der skal gå ned i solskin, er det noget, der er gået i stå...?

Nej, nej de virker da udmærket endnu. Fra starten var det lavet sådan, at der var en kugle oppe på taget. Når solen skinnede, gik markiserne ned. Men nu styres de fra kontoret, for det endte med, at når der gik en sky for solen, så gik markiserne op, så dér i efteråret, da stod de og kørte op og ned. Så blev det slået fra. Der var også en vindmåler deroppe, og når det blæste for meget, så gik gardinerne ikke ned. Det var meget moderne dengang, men det virker godt nok og har gjort det i snart 25 år.
Hvis Lemming trykker på knappen nede i matematikafdelingen, så ringer en klokke på kontoret, og så går Tove, eller hvem, der nu er nærmest, ind og trykker på den knap, der får dem til at gå ned.

Det daglige arbejde

Hvordan formede din dagligdag sig?

Meget forskelligt. Man ku' godt planlægge en dag, og så kom man til at foretage sig noget helt andet. Det har også ændret sig en hel del. Tidligere havde jeg jo indre inspektion. Alt med maskinerne, men det modsatte GL sig jo. Det skulle være en lærer, der tog sig af det. Så blev det jo slettet, og Per overtog AV-midlerne og fotokopieringsmaskinerne. Så røg det andet jo væk, det der med at gå rundt og holde øje med eleverne i kantinen og andre steder. Det tog jeg sammen med indre inspektion. Den del af jobbet holdt jo op, men jeg fortsatte sådan set med det alligevel, selvom jeg ikke fik penge for det. Der var jo ingen andre, der gjorde det.

Havde du en fast rytme i din dagligdag, eller var det 'bare' noget, du ordnede ved siden af?

Det var bare noget, jeg ordnede sådan ved siden af , især i det store spisefrikvarter, den første måned af skoleåret

Du har tit haft en lang dag?

Jeg har aldrig talt timerne, jeg har aldrig gået efter klokken.

Hvornår lukkede skolen?

Tja, ved 7 tiden, det var jo bare at gå over og gøre det.

Hvordan var det at bo så nær skolen?

Vi har aldrig haft problemer med det. Vi ku' godt li' unge mennesker omkring os.

Var der aldrig problemer med at kunne holde fri?

Det vænner man sig til. Det var tit om aftenen, at én havde glemt noget på skolen.
Det er i hvert fald et interessant job, og det er afvekslende. Det er

helt sikkert. Det er selvstændigt. Den eneste tid, jeg sådan set har sagt, jeg ikke ville forstyrres, var fra kl. 12 til 13.30, det har de altid respekteret, sekretærerne. Der har været enkelte møder, men ellers har jeg sagt nej. Ikke tale om, at der var fællesarrangementer på det tidspunkt.
Nu havde vi også et fantastisk samarbejde. Der har aldrig været en eneste gnidning mellem Müller og mig. Han vidste, hvad jeg gjorde, og jeg vidste, hvad han gjorde. Han blandede sig ikke i mit arbejde, bare det var i orden. Vi snakkede om alt, hver eneste dag.
Jeg kan huske tilbage i starten, vi skulle gøre rent inden den 8. august, hvor vi skulle starte. Det gik stærkt, det skulle jo gå stærkt, der i 70, hvor vi rykkede ind. Da havde jeg 5 damer, og jeg husker en dag, hvor de to af dem arbejdede ovenpå, de tre nedenunder. Den ene af dem, der arbejdede ovenpå, var gift med en af arbejdsmændene på byggeriet, og så gik han op og sagde til de to, at dem nedenunder sagde, at de bestilte ikke noget heroppe. Det glemmer jeg aldrig – de tre nedenunder, de skulle have sagt, at de to ovenover lavede for lidt i forhold til de andre – da var de ved at komme op at slås, de fem kvinder. De to damer, de røg lige ned til de andre, og så gik der gang i'en. Så tænkte jeg: »Hvordan skal det gå, når jeg får 20?« – Det glemmer jeg aldrig – da havde jeg dem inde i biologi 1 – det glemmer jeg aldrig – og så sad vi der og sludrede lidt om det, nu skulle vi altså have det i orden – så gik det også. De arbejdede jo 10-12 timer om dagen for at få skolen klar. Vi har været oppe på at have 22 damer – 22 ansatte ad gangen, nu er vi nede på 14 eller sådan noget, som skal klare det samme arbejde. De kan jo ikke gøre så godt rent som dengang.

Har det nogen betydning for, hvordan eleverne holder skolen?

Det er da helt sikkert, det er da *helt* sikkert! Nu har jeg jo haft den vane, at hvert eneste år har hjælpepedellen og jeg vasket tæpperne, og det kan vi faktisk ikke nå mere. Det har vi altså gjort, men det er egentlig ikke vores job at gøre rent – men det viser sig jo, at tæpperne holder endnu, de er ikke blevet skiftet i 25 år. Kun nede på rektors kontor, men det var også tiltrængt.

Det er nok også en vigtig ting, med betydning for indeklimaet.

Helt sikkert. Der er nogen, der er imod, men jeg har altid sagt, det skulle gøres. Det lugter ikke godt, den tid det står på, men efter tre dages udluftning er det fint. Kantinegulvet vaskede vi altid to gange - og det lugtede af leverpostejmadder og sager, der var trådt net i tæppet, og hvis ikke det bliver gjort rent, er det helt vildt, hvad der kan gro af bakterier.

Gymnasiet og byen

En anden ting, vi godt kunne tænke os at spørge om, det er gymnasiets rolle i byen. Da det blev bygget, var der en vis

forargelse over, at det skulle være så flot, men ellers – synes du så samarbejdet mellem byen og gymnasiet har fungeret ordentligt?

Helt sikkert. Det har fungeret fantastisk den tid, vi havde borgmester Christen Nielsen, det var hans et og alt. Mellem skolen og byrådet har der aldrig været nogen problemer. Det var hans monument for byen... Jeg kan ikke sige så meget om det der, det er lidt svært, men det har stor betydning for byen, det er helt sikkert. Alle de unge mennesker – vi har da holdt dem i byen.

Nu var vi jo også ved at være godt med, hvad uddannelsesmuligheder angår, handelsskolen m.v.?

Det kom efterhånden jo, men det hænger jo sammen med, at vi har haft gymnasiet.
Det har været en almindelig opfattelse, at det har været godt for byen, det har jo også givet arbejde til mange. Nu har vi jo haft et mægtigt opland, de kommer ind til Varde Gymnasium, det må jo gøre noget for oplandet og for selve byen. Der er jo kommet en masse herud til forældremøder osv. I det hele taget har gymnasiet trukket en masse mennesker til – jeg kan huske i starten, de første tre-fire år, hvor skolen rigtigt var færdig. Vi har haft deputationer fra andre steder, de kom ud for at se gymnasiet og blev vist rundt af enten Müller eller mig, og det nød de. De kom alle mulige steder fra, England, Tyskland osv. Det var helt spændende at gå rundt med dem. Jeg sagde altid, at hvis de skulle se det hele, så tog det mellem 7 og 8 timer. Vi klarede det gerne på 2 timer, men hvis alt skulle vises og forklares, tog det 7-8 timer. Når Müller skulle forklare tingene på engelsk, så kunde det godt tage sin tid. Men det var altid i vores fritid, jo, fredag-lørdag, vi kunne jo ikke ret godt gøre det i skoletiden. Der var mange, der blev benovede over, at det var så flot. I begyndelsen var det nærmest en slags turistattraktion.

Mere end pedel

Jeg kan huske – var det i 72 eller 73 – vi var i Rusland med næsten hele skolen, alle, 3g'erne. Vi tog derover allesammen i to busser. Det var Højlund, der arrangerede turen, og det var en fantastisk tur. Det var dengang, der var rigtigt lukket af derovre. Der var 4-5 lærere og mig – som busleder – derovre i Leningrad.

Så var der en Ruslandstur senere igen?

Ja, det var i 78, tror jeg. Da var Finn Kvorning med som russiskkyndig. På den tur var Edith også med. De rejser indgik som ekstra kolorit på tilværelsen.

Du har altså indgået som andet og mere end pedel på skolen?

Ja, ja det har jeg da, men jeg vil jo bare sige, at der var mere sammenhold mellem lærere og elever der i halvfjerdserne. Der

var jo knap så mange, det var altså nemmere. Når vi nu havde været derovre i 78 med de lærere, det var jo noget helt andet at gå ned og snakke med de elever, når man havde været sammen med dem i 8 dage.

Tror du kun det er et spørgsmål om skolens størrelse?

Nej, jeg tror ikke bare, det er skolens størrelse, der gør det, det tror jeg ikke på.



Er det det igen, som du begyndte med at sige, at vi er blevet ældre?

Det tror jeg såmænd nok. Den dag i dag, da hilser man jo på de elever, man var i Rusland med, når man møder dem nede i byen. Det glemmer de jo aldrig. Nu her i sommer var vi i Bretagne i sommerferien, da mødte jeg en pige på en parkeringsplads, hun gik med et lille barn, som løb op ad en græsskråning, så tænkte jeg: »Hende der har jeg set før.« Så kiggede jeg rundt på parkeringspladsen, om der holdt en dansk bil, og det gjorde der sørme. Og så råbte jeg: »Sig mig er du ikke fra Varde?« Nej, det var hun ihvertfald ikke, hun var fra København! Nå, men så kom vi alligevel til at snakke sådan lidt, og så siger hun, at faktisk stammer hun fra Vestkysten, fra Ølgod sagde hun. »Nå gør du det – der er jeg jo også fra.« Så begyndte vi at snakke om hendes far, og så snakkede vi ikke mere om det. Så gik jeg hen til vores campingvogn, og så kom jeg i tanker om, hun sgu havde gået på Varde Gymnasium. Så gik jeg tilbage: »Har du ikke gået på Varde Gymnasium?«. »Jo, de har a da«, sagde hun, og så begyndte hun at snakke vestjysk. Hun boede i København ellers.

Kunne hun ikke kende dig?

Jo, i det øjeblik jeg gik hen til campingvognen – jeg gik jo i korte bukser og kom tilbage og sagde: »Sig mig...«. »Jo, a er da kommet i tanker om, hvem du er« – så snakkede hun vestjysk. Hun gik lige over i vestjysk og hendes mand, han grinede, han var rigtig københavner. De havde kørt tur dernede i to uger.
Så kom vi ikke længere end til Mannheim, eller var det Aachen, på en campingplads. De lå i et lille telt omme bag ved os, og så kunne jeg høre, at de snakkede dansk de to. De var ved at åbne en dåse med en... jeg ved ikke hvad, men de kunne ihvertfald ikke få den op. »Gå ind og lån en dåseåbner ved min kone i stedet. Hun har sådan en i campingvognen«, sagde jeg. Så gik hun ind for at låne den, og imens kom jeg til at snakke med den anden. Hun var ude fra Outrup af. Hun var student fra første årgang i Varde i 1971. Hun havde gået i klasse sammen med Kis Conradsen.

Dem støder du på alle vegne?

Allevegne, *allevegne!* Hver eneste gang, vi er på sommerferie, har vi mødt nogen. Men det er jo også det, Müller har talt op, omkring 3000 er der smuttet ud fra Varde Gymnasium. Deromkring, knap og nap, i den tid, vi har været der. Det er mange, og når man så kan kende dem hen ad vejen...

Det er jo så også, fordi du har haft den tætte elevkontakt?

Jeg havde jo et eller andet ved elevfesterne, det har jeg haft i mange år. Jeg har brugt det med gamle elever, når de kom. Hvis jeg har været lidt i tvivl, så har jeg altid spurgt: »Hvem er jeg?«. Hvis de ikke vidste, at jeg hedder Møller, så har de ikke gået på Varde Gymnasium, så kunne de godt gå igen. Det brugte jeg meget, hvis jeg var lidt i tvivl, om de havde gået her eller ej.

Du har aldrig haft brug for professionel hjælp eller noget – man hører jo om andre steder, at der kan være ballade ved skolefester?

Det har vi ikke haft, ikke andet, end hvad vi selv har ordnet, stille og roligt. Hvis der er sket et eller andet, og jeg er gået derhen, så kommer de andre og siger: »Møller ska' vi hjælpe?« Så kommer de andre og hjælper, og så er der aldrig nogen problemer. Ellers siger jeg: »Kom lige her« til de andre, og så kommer de og hjælper. Selvjustits, det er møj det bedste. Det har altid været nogen udefra, aldrig vores egne, det er aldrig vores egne, der laver ballade. Der har ikke været så meget af det, men der er kommet nogle kliker rundt omkring fra, så har den været gal, men det har slet ikke været noget stort problem. Vi har aldrig haft brug for hundepatrulje og sådan noget.
Jeg har altid sagt til politiet – dem har jeg så tit snakket med og sagt: »Tag lige en tur ud og så gå en runde, bare I viser jer, det er nok.«

Dvs. du har brugt alle dine forbindelser?

Ja, selvfølgelig da, det skal man da gøre.

Det har vel også haft betydning, at du har kendt de unge mennesker ude fra boldbanen?

Uha ja, der kender jeg en masse, alle byens unge har jeg næsten altid kendt.

Man hører af og til ude i byen, at det er folks indstilling, at 'de drikker eleverne fulde derude på gymnasiet'?

Det passer *ikke!* Før i tiden startede vi jo elevfesterne kl. 20.00, men nu skal de jo ikke starte før kl. 22.00, og så har eleverne tit drukket, inden de kommer. Engang havde jeg en, der kom lige op ad trappen, derhenne ved parkeringspladsen, så gik han ud som et lys. Han havde drukket hjemmefra. Jeg ringede til forældrene. Men kunne ikke få fat i dem. Så var der ikke andet at gøre end at ringe efter en ambulance, så han kunne komme til udpumpning. Så kom han op på skadestuen, og de havde så fået fat på faderen, som ringede ud til mig og sagde: »Ved du hvad, det er noget svineri, at I drikker dem fulde ude på Varde Gymnasium«. »Ved du hvad,« sagde jeg, »han kom ikke engang *ind* på Varde Gymnasium, han nåede kun til den første lygtepæl, så gik han ud som et lys«. Du kan tro, han faldt ned, han havde ikke mere, han skulle have sagt. Det glemmer jeg heller ikke.
Nu går de unge mennesker jo ikke i byen før ved midnat. Det er noget, der er kommet med tiden. Ude på skolen er de jo kun 3 timer, fra 22 til 1. Der er ikke meget fest på skolen. Før i tiden var de bedre til at feste. Da skulle musikken begynde kl. 20.00, nu begynder den kl. 22.00 – og det koster dobbelt så meget.

Udviklingen

Eleverne er ikke så meget knyttet til skolen, som de har været?

Nej, det er de slet ikke! Du skulle have set, dengang vi havde karneval, da var det både lærerne og eleverne, der festede.
Når vi havde juleafslutning sådan i gamle dage, da var det meget sjovere, end det er nu. Da fik vi morgenkaffe om morgenen med klejner, og jeg ved ikke hvad. Det var helt anderledes. Det varede næsten hele dagen, og vi havde elevfest om aftenen, og lærerne havde julefrokost. Det var helt anderledes.

Jamen eleverne går jo hjem nu.

Det gjorde de ikke dengang; de kunne 'hænge' rundt omkring i klasserne og lave lektier indtil kl. 4-5 stykker om eftermiddagen. Om aftenen skulle jeg nogle gange over og lukke kl. 10, for de ville hellere være på skolen og lave lektier end tage hjem til deres

søskende, hvor der måske var mere larm og ballade. Det fik de altså lov til.

De brugte skolen som et arbejds- og værested?
Ja, ja, der var den aftale, at når rengøringsdamerne kom og gjorde rent, så skulle de lige sidde stille, mens der blev gjort rent. Dengang havde vi ikke noget med låste døre, der var åbent overalt. Først i 84-85 fik vi tyverialarm.

Der er altså alligevel sket en udvikling over de år der. F.eks. med forholdet mellem elever og skole?

Det ved jeg ikke, for i dag ville de også få lov til det, men de spørger ikke, ud over de perioder, de har de der opgaver, de skal aflevere. Nu er det bare hjemad i en fart.
Der var en ting på skolen de første 7-8-10 år, der var meget sjov, og det var, at alle de lærere, vi havde, det var jo unge lærere med alle de børn, der var med. Hver eneste gang, der var julefest, var de ovre i gymnastiksalen, det var altså sjovt. Der var jo 25. Det har altså ændret sig, nu går børnene jo på gymnasiet eller er studenter. Den udvikling har man jo kunnet følge med i. De var små, og de var babyer, og så blev de jo studenter herude imens. Ja ikke nok med det, men så kom tidligere elevers børn og blev studenter. Så sagde jeg også: »Nu er jeg sgu blevet for gammel, nu ska' jeg ikke være her mer.«

Hvordan har det så været at blive pensionist?

Alletiders. Jeg har aldrig haft så meget at lave, som jeg har nu.



Erindringsglimt

Jørgen Krogh-Jensen, pensioneret lektor

Varde Gymnasium var min arbejdsplads fra skolens start til sommeren 1984, hvor jeg uden større lyst måtte trække mig tilbage på grund af alder.
Nedenstående erindringer og betragtninger omfatter denne periode, som jeg ser tilbage på med stor glæde og taknemmelighed.

De første par år var de ydre rammer for undervisningen meget beskedne. Et mindre rum fungerede som lærerværelse. Det var et gennemgangsrum til et meget mindre, smalt lokale, hvor rektor Morten Müller havde kontor. Der skulle også være plads til hans sekretær, men da det var Ingrid Momme Nielsen, var det vel til at holde ud.
En hæslig trappe førte op til nogle undervisningslokaler på første sal. Sært nok var der aldrig nogen, der kom til skade under op- og nedstigningen.
Så var det sandelig noget andet at komme ud til det nye! Store, lyse lokaler med udsigt til skov og mark og dog kun 2 km fra Varde City. Trapperne var behagelige og dertil kom, at der var personelevator. Alt, hvad vi trådte på, lærere som elever, var bløde tæpper eller marmor! Marmor, et byggemateriale som ellers var forbeholdt kongeslotte, regeringsbygninger og banker ovre øst på; ganske ukendt i Varde.
Vi rykkede ind i den ene side af hovedbygningen, mens håndværkerne arbejdede på færdiggørelsen af den anden. Det var naturligvis noget rodet; at tænke på det ellers for skoler så uundværlige ordensreglement var under disse omstændigheder lidt fjollet. Der kom aldrig et ordensreglement, det viste sig at være overflødigt.
Ringeanlægget til inddeling af arbejdstiden var ikke installeret, da vi erobrede skolen. Det gik ganske fint uden. Lærerne lagde megen energi i at præcisere, hvornår lektionen skulle begynde, og eleverne var dygtige til at markere, når den var slut. Ringeanlægget blev selvfølgeligt færdigt engang, men det blev aldrig benyttet, og sådan er det den dag i dag.
Når sådan noget og mange andre ting kunne lade sig gøre, hænger det sammen med, at eleverne på VG gennem alle årene har haft et fælles træk, som måske ikke er ubetinget rosende: De er *rædsomt* skikkelige!
VG er opstået på initiativ af fremsynede vardeborgere. Administrator var Varde kommune. Dette blev jo senere ændret,

så alle amtets gymnasier blev administreret af Ribe Amt. Det skal der nok være mange gode grunde til, men meget gik tabt ved den lejlighed, nemlig alt, hvad der vedrørte samkvemmet mellem vores lærerstab og lærerne ved alle de andre skoler i kommunen. Det samkvem, som nu ikke eksisterer mere, var helt naturligt, idet de andre skoler jo stort set leverede vores elevmateriale.
Officielt bestod forbindelsen mellem kommunens enkelte skoler i, at der med jævne mellemrum blev afholdt såkaldte fælleslærer-rådsmøder, ledet af skolebibliotekskonsulent Gordon Larsen. Alle kommunens lærere skulle deltage i disse møder. Det var jo en stor forsamling, som krævede en større sal. De yngre lærere holdt af at

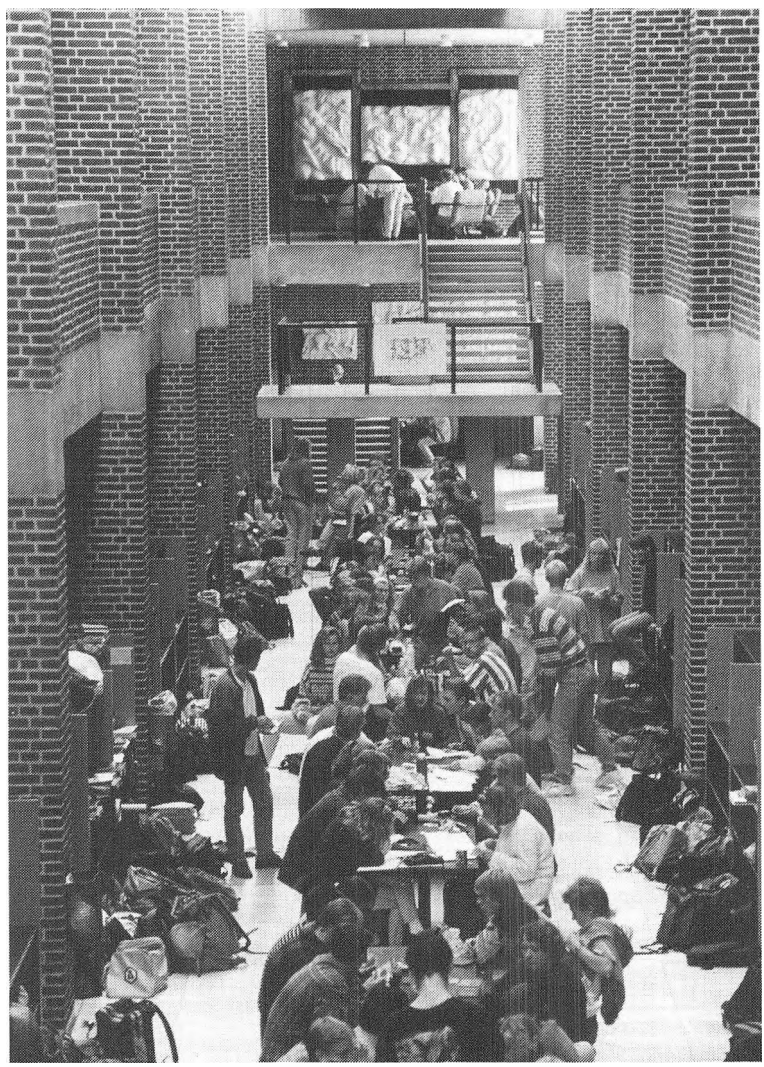

klumpe sig sammen i den nederste del af salen, hvor de i al hyggelighed fik sig nogle bajere sammen. Hvis de larmede for meget, skulle Gordon Larsen nok bringe dem til orden. En del af disse håbefulde unge mennesker sidder nu som skoleinspektører rundt omkring.

Fællesmøderne gav anledning til kontakt mellem lærerne på tværs af ansættelsessted. Vi fik udvekslet synspunkter, og det gav igen anledning til nogle møder mellem faggrupper fra de forskellige skoler, alt ud fra den betragtning, at det jo var de samme børn, som gik fra hånd til hånd.

Herudover havde rektor og lærerrådsformanden en stående invitation til skolekommissionens møder. Her fik vi så kontakt med kommissionens enkelte medlemmer, som jo ikke var lærere. Vi fik indblik i mange nye ting, og formanden, landbrugskonsulent Harald Peen, skulle nok sørge for, at møderne ikke blev kedelige.

Kontakt til kolleger i folkeskolen og til Varde kommunalbestyrelse, alt dette er nu forbi.

Men bort med alt det triste! Der er da også ting, der fungerer uafhængig af tidens gang.

Man har altid været god til at holde fester på VG! Elevernes fester, hvor lærerne skam også var velkomne, undgik jeg som regel på grund af det infernalske spektakel, som herskede overalt, og som åbenbart var uundværligt. Hvis man kom blot i nogenlunde nærhed af en bashøjttaler, var det, som om lufttrykket fra lydbølgerne gav én kunstigt åndedræt. Samtale med elever eller kolleger var umuliggjort; man kunne naturligvis med en bajer i hånd og noget mimik vise sympati med et medmenneske, men ellers var man henvist til avanceret benspjæt og luftakrobatik, og det har jeg altid været en klovn til.

Men alt gik ordentligt til; hvilken torsk ønskede at blive uvenner med Svend Aage Møller?

Lærerfester var der også med jævne mellemrum,. Her blev der ikke lukket elever ind! Festerne var rent private og skal derfor ikke omtales her.

Nogen kunne nok beklage, at skolen lå så langt fra »Det lille Apotek« og andre af City's vederkvægelsescentre. Det bødede lidt herpå, at der de første år eksisterede et beskedent udskænkningssted kaldet Skovlyst lige på den anden side af Lundvej så tilpas nær skolen, at man kunne nå at styrke sig lidt i en fritime.

Det var ikke noget stort problem i det daglige til trods for, at vi dengang nød godt af den fortræffelige opfindelse, som hed »hultimen«. Det var en pause i undervisningen på en lektions længde, hvor alle klasser og dermed alle lærere havde fri. Den optrådte en gang ugentlig. Problemer opstod dog hvert år i begyndelsen af maj, hvor afgangsklasserne nærmede sig sidste ordinære skoledag.

Ved en sådan lejlighed skulle jeg have en 3g mellem tolv og tretten. Der var ingen elever, men lidt senere kom en enkelt. Det

var tydeligt, at han havde nydt livets goder, formentlig i Skovlyst, men han var på ingen måder provokerende. Det ville være urimeligt at forlange en egentlig medvirken fra hans side i den situation, så jeg underholdt ham en halv times tid i forelæsningsform. Det var rørende at se, at han gjorde sig umage for at følge med.
Han var for øvrigt noget af en berømthed. Han havde været med fra skolens start og gennemgået 1. real, 2r, 3r, 1g, 2g og 3g, nogle af dem flere gange. Et godt eksempel på, at et grundigt studium bærer lønnen i sig selv; thi han er i dag medindehaver af en blomstrende forretning henhørende under de liberale erhverv.
Skovlyst er forlængst holdt op med at skænke ud. Om det er, fordi kromanden på et tidspunkt fik samvittighedsnag over at have medvirket til ungdommens fordærv, skal jeg ikke kunne sige.
Ekskursioner eller studierejser til udlandet anser jeg for at være et vigtigt led i uddannelsen og opdragelsen af de unge mennesker. Mange af dem har i den alder aldrig været uden for landets grænser, måske med undtagelse af Flensborg. Det kan jo være noget af et kulturchok for dem at se, hvordan folk lever og ter sig i det sydlige Europa, hvor turen ofte går hen.
Jeg var engang med et hold 2g'ere i Jugoslavien med fast ophold i Opatija, en kystby ved den nordlige ende af Adriaterhavet. En by, der stadig havde prægtige bygninger stammende fra den tid, da Østrig-Ungarns monarker holdt badeferie her med deres hof. Det kneb dog med vedligeholdelsen af paladserne.
Vi boede på et mindre hotel, hvor man prøvede at fastholde svundne tiders pragt, restaurationspersonalet var smokingklædt og serveringen perfekt. Så måtte man finde sig i, at det regnede gennem taget.
Ved det første måltid bestilte alle elever oversøiske produkter som drikkevarer, såsom Coca Cola; det var de jo vant til hjemmefra. Det lykkedes mig dog snart at overbevise dem om, at de lokale produkter var både billigere og bedre. Næste aften sad de alle og studerede menu- og vinkort med den største alvor.
Der var selvfølgelig en bar med udskænkning til latterlig lave priser efter vore forhold. Kun en enkelt lod sig friste over evne, og det var kun den første aften. Han gik faktisk ud som et lille lys. Natportieren og jeg måtte transportere ham i seng på 5. sal (der var elevator). Det var i den situation en fordel, at han var »stiv af syre«, som man siger.
Nå, vi skulle jo op næste morgen for at passe programmet. Han så nogenlunde kvik ud, da jeg mødte ham. Jeg havde da ventet, at han lettere sønderknust havde beklaget episoden, men nej! Han sagde minsandten: Go mårren, nå, er do kommen øver'et?
Bortset fra dette enkelttilfælde opførte alle sig eksemplarisk under de frie forhold.
1800 km i en ikke alt for komfortabel bus kan godt være lidt anstrengende. Underholdningen bestod bl.a. af nogle lydbånd, men udvalget var ikke stort. Hvis båndmaskinen undtagelsesvist

gik i stå, lød det kort efter: Ska vi æt ha nøj musik? og lidt efter: Ska vi æt ha et nøj højere? Repertoiret var nu ikke helt min smag, et særlig populært indslag havde refrænet »Put dig under dynen hos mig«.
Jeg fik en grusom hævn! På hjemvejen var der bestilt morgenmad på en kro i nærheden af Hamborg. Man fandt ud af, at man nok kunne trække Danmarks Radio ind. Jo, det var sandt, men desværre kun program 1, som spillede klassisk morgenmusik. Man spillede noget så uskyldigt som ouverturen til syngespillet *Skuespildirektøren* af Wolfgang Amadeus Mozart. Det var gribende at se, hvorledes alle ansigter fortrak sig i væmmelse, så jeg var glad for, at jeg ikke åbenlyst havde udtalt mig om repertoiret i bussen.
Der er en hel del elever, som stædigt holder fast ved deres egnsdialekt som eneste mundtlige kommunikationsmiddel. Det skal jeg ikke kritisere, ud over at jeg synes, at det er upraktisk. Det er jo ikke alle, som kan forstå det sprog.
Selv er jeg født så nær Vesterhavet, at jeg kunne høre dets brusen dagen lang. Men vi drenge havde da to sprog: »ret sprog« og »fin sprog«. Vi skiftede mellem disse ret forskellige lydfrembringelser akkurat som sydslesvigere, som skifter mellem dansk og tysk, somme tider midt i en sætning. (Jeg øver mig skam af og til i »ret sprog«).
Kun én gang har jeg gjort bemærkninger til en elev om sproget. Det drejede sig om en meget velbegavet og tilmed køn pige. Hun *ville* kun tale jysk, men jeg troede, hun kunne tåle en spøg. Jeg stillede et spørgsmål ud til klassen og pegede på hende, måske ikke helt præcist. Hun svarede: »Æ mæ«. Så kunne jeg ikke dy mig og sagde: Nu er spørgsmålet for mig: Mener du, at »du er med«, så jeg ikke behøver at spørge dig, eller mener du »er det mig«, du vil tale med? Hun blev aldeles rasende!

Det var godt, at vi fik et gymnasium i Varde. Tak til alle initiativtagere og praktiske formidlere af tanken. Tak, fordi I kendte jeres besøgelsestid på Christiansborg.
Hvis planerne om det andet gymnasium i Esbjerg havde været blot et halvt år længere fremme, så tror jeg ikke, det var lykkedes for Varde for 25 år siden.
Og hvem tænker på at oprette nye gymnasier i dag?

Strøtanker om gymnasieskolen i nutid og fremtid

Finn Olsen

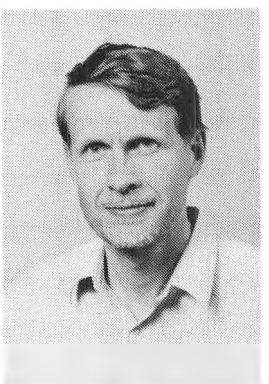

Finn Olsen
rektor

kr. 49.600

En elev i gymnasieskolen koster i gennemsnit årligt samfundet 49.600 kr.
Nogle vil nok mene, at dette er en uartig og ganske uværdig betragtningsmåde, når man skal diskutere gymnasieskolens mission og berettigelse. Ånd erstattes med materie, er endog omsat til usselt mammon.
Ikke desto mindre finder jeg, at det er et ganske relevant udgangspunkt - for det er mange penge, samfundet kommer af med. Og betaler man mange penge, er det rimeligt nok, at man kræver kvalitet. Spørgsmålet er så, om nutidens og fremtidens gymnasie- og hf-uddannelse kan leve op til kravet.

Yerkisk

Yerkisk er et sprog på tohundredeogfemogtyve ord udviklet i Atlanta (USA) for at skabe gensidig forståelse mellem chimpanser og mennesker. Ophavsmændene har i medierne udtalt sig i begejstrede vendinger, idet man synes at have opfundet et sprog, som vor tids ånd kan udtrykke sig på. Enkle sprogkoder, der letforståelige for alle kan lette kommunikationen, tydeliggøre den.
Mange er tilbøjelige til at give disse forskere ret. Således dukker fra tid til anden en ny version af det yerkiske op. I slutningen af 1960'erne og i 1970'erne førte en gruppe unge oprørere det yerkiske frem under den besynderlige betegnelse 'til kritikken af den politiske økonomi'. Ved hjælp af 'produktivkræfter', 'produktionsrelationer', 'arbejdsdeling', 'brugsværdi', 'byttеværdi' og 'fremmedgørelse' kunne man forklare verdens beskaffenhed, og skulle nogen stille sig tvivlende over for den skitserede sammenhæng, kunne man spille trumf ud til sidst i form af trylleordet 'dialektik'. For yderligere at forenkle sit indre sørgede man for gennem sit ydre, udseendet, at signalere ensartethed.
I slutningen af 1970'erne var der behov for en ny version af det yerkiske: Management-udgaven kom på banen. Image forandredes kendeligt. Man ville med den nye yerkiske sprogbrug sikre et højt beredskab med entydige kvalitetsparametre. Det menneskelige blev sat i centrum i den totale markedsorientering. Nøg-

leord blev 'effektivitet', 'selvstændighed', 'fleksibilitet', 'målrettethed' – ord, der blev brugt så massivt, at de blev blottet for ethvert menneskeligt indhold og endte som tomme fraser.

Gymnasieskolen af i dag

> »Man kan i gymnasiet ikke undgå at gøre eleverne skoletrætte. Selvfølgelig kan man prøve at variere undervisningen, men også det bliver man træt af. Selv fester, video, fis og ballade kan man godt blive træt af.«

Vover man at træde ind over tærsklen til dagens gymnasieskole, kan man let få en flimren for øjnene og en susen for ørerne. Trængsel, larm – tilsyneladende hektisk aktivitet uden mål og med. Som en banegård i myldretiden. »Vi er en rastløs generation, der egentlig ikke ved, hvad vi vil.« Vi har ganske forladt den verden af i går, som Scherfig skildrer så karskt i »Det forsømte forår«. Skolen er gået af lave, og naturligvis har heller ikke Varde Gymnasium undgået at blive kastet ud i denne malstrøm – efter hvad jeg har fået fortalt, har man end ikke forsøgt at stå imod.



Forvirring og opsplittethed har erstattet datidens autoritære omgangsformer og regelbundethed, ligesom det nye valgfagsgymnasium bidrager til, at hele undervisningskulturen får et radikalt individualistisk præg.

Undervisningsdagen er i sig selv spaltet i seks til syv korte og stærkt varierede arbejdsforløb, og det er ikke småting, man skal nå som lærer: Samle klassen og åbne timen, besvare praktiske spørgsmål, uddele og indsamle materiale, résumere sidste time, gennemgå afleverede opgaver, skitsere overordnede aspekter ved

dagens tema, gennemgå specifikke træk af dagens pensum, føre dialog med hele klassen, overhøre og træne enkelte elever, stille nye opgaver, definere næste times pensum og endelig lukke timen og sende klassen videre med et par opmuntrende bemærkninger. Det er således forståeligt, at meget lidt udføres succesrigt: Det benyttede undervisningsmateriale er for svært-let-stort-lille, den pædagogiske tilgang viser sig at være forfejlet i forhold til klassens niveau og i det hele taget, OH-projektoren er i stykker, Sofie skal tage afsked med kæresten og kommer for sent til time, Peter skal på toilettet i slutningen af frikvarteret og kommer for sent til time, Søren og Torben er uforberedte og kan ikke deltage i gennemgangen, Kirsten er uforberedt og deltager på uheldig vis i gennemgangen, Line er uinteresseret i timens tema og giver højlydt udtryk derfor, nogle elever er uopmærksomme, nogle elever er uopmærksomme og urolige, Pia og Michael fører indbyrdes samtale om ikke-undervisningsrelevante ting, Sara kan ikke lide læreren, Kristine og Ulrik kan ikke udstå hinanden ... – det skaber en dårlig atmosfære i klassen og dermed et miserabelt indlæringsklima.

Gymnasieskolen er anti-yerkisk

Og alligevel. Fremtidens gymnasie- og hf-uddannelse vil næppe vinde ved sin overskuelighed og afklarethed. Tværtimod vil det kaotiske image sikkert tone endnu klarere frem. Men netop i det kaotiske og komplekse ligger det anti-yerkiske, det skabende. Skolen skal bevæge de studerende fra en fordomsfri sikkerhed til en frugtbar usikkerhed, skolen skal vække undren og tvivl. Skolen skal skærpe den kritiske sans over for det konforme og styrke tolerancen over for det anderledes. Skolen skal være uddannende og dannende. For selv om undervisningen i høj grad finder sted på baggrund af en 'på trods af - situation', så er den alligevel fascinerende ved sin intensitet og ved det fælles engagement hos underviser og elever.

Almendannelse - ja tak

For mig står nutidens og fremtidens gymnasieskole som den centrale kulturformidler blandt ungdomsuddannelserne. Det er det, vi kan, det vi er gode til, og det vi skal koncentrere os om. Det ligger på linie med udsagn fra dygtige erhvervsledere i de senere år. Ud fra en grundlæggende respekt for elevernes åbenhed skal gymnasie- og hf-uddannelsen give de unge mulighed for at overveje, hvordan deres fremtidige arbejdsliv skal fungere i samspil med det liv, som de i øvrigt ønsker sig. Ved at give basale, almene kundskaber skal vi gøre det muligt for de unge at vælge utraditionelle livsforløb og livsstrategier. Den specifikt faglige uddannelse skal erhvervslivet i tæt samarbejde med de egentlige erhvervsuddannelser nok tage sig af.

En bastsko, et strå og en boble

I en gammel russisk fortælling optræder en bastsko, et strå og en boble. Da de krydsede en flod på deres vej, druknede den naive bastsko, det pragmatiske strå knækkede, og den nihilistiske boble lo så meget, at den brast af latter.

Vi skal ikke uddanne til naivitet, pragmatisme eller nihilisme. Vi skal ikke uddanne ud fra forenklede overskrifter. Vi skal ikke benytte os af simple budskaber. Tværtimod skal vi være anti-yerkiske.

Vi skal stille store krav til vore elever, presse dem, udfordre dem, skubbe til dem. Men vi skal også forkæle dem, for det fortjener de. Vi skal skabe gode fysiske rammer, og vi skal sikre et højt kvalitativt niveau for undervisningen – selv om det koster. Vi skal give vore elever mod til at drømme dristige drømme.

Personalet april 1993.



Personale 1968-93

Personalet efteråret 1993 er kursiveret.

Elisabeth Abrahamsen, hi og en, 1978
Lars Ahrenfeldt, fr, da og it, 1979-
Edith Aller, da, 1971/72
Jan Bech Andersen, sf, 1979
Frank Bason, fy og ma, 1972
Birte Bengtsson, bi og id, 1985-87
Richard Bennedsen, sløjd, 1969/70
Carl-Henrik Bentzen, da og en, 1972
Jørgen Bjerregaard, ps. 1989-93
Birger Blaksten, bi, 1989-
John Bonde, hi og id, 1985-
Lise Brinch, da og film, 1974-87
Bent Bundsgaard, en og ty, 1970-
Palle Cavan, en og fi, 1980-82
Anders Christensen, ty og la, 1971-
H. Steen Christensen, skolesundhedspl. 1968-73
Helge Gram Christensen, ma og dat, 1973-
Signe Christensen, husgerning, 1969-72
Villy V. Christensen, sf, hi, eø og stv, 1972-
René S. Christiansen, bi, 1982/83
Arne Krogh Clausen, bi og ge, 1978-
Gorm Claussen, ma, fy og na, 1970-
Inge Lise Colind, ps, 1978
Kirsten I. Conradsen, fy, ma og na, 1983-
Ole Dalgaard, da, 1971
Yrsa Dam, mu, 1984-88
Lene Daugbjerg, da og bk, 1973-79
Kurt Eggers, fy, ma og ke, 1968-72
Jan Engmann, bi og id, 1983-85
Inger Erbs, sekretær, bibliotek, 1974-
Bodil H. Eriksen, ke, 1989-91
Niels Esbjerg, ke og fy, 1981-87
Ole Schmidt Eskildsen, id, 1969/70
Arne Espegaard, ty, 1968-70
Karen Fanø, en og fr, 1993-
Per Fomsgaard, mu, 1977/78
Claus Friisberg, hi, re, ol og stv, 1970-
Michael Gram, mu og da, 1989-
Lone Halvorsen, sf og fr, 1978
Finn Nellemann Hansen, sf og ge, 1982
Inge Evald Hansen, hi og da, 1985-88
Jens Peter N. Hansen, ge, 1977/78
Povl Hansen, fr og da, 1978-
Inger Hastrup, en og ty, 1973/74
Lis Hedehus, ke og fy, 1968-76
Jørgen Hegnsvad, hi, da og ps 1979-
Eva Hill-Madsen, da, 1969/70
Agnete Holm, da og re, 1978-82
Lars Holm, re, 1973-76
Grethe Bille Holst, fr, 1968/69
Ove Hvid-Hansen, fy, ma og na, 1972-
Niels Højlund, hi, re og ty, 1970-72
Hanne Iversen, en og fr, 1973-
Hans Jacob Iversen, da, re, ol, fi og stv, 1973-
Ole Chr. Ivertsen, re, 1972-76
Henning Jacobsen, da, ma og stv, 1972-
Knud Jansfort, mu, 1972-73
Anna Lise M. Jensen, en og re, 1990-
Erik Jensen, da, 1977/78
Erling Jensen, sf og ge, 1982-
Henrik Møller Jensen, hi og mu, 1993-
Kirsten Jensen, da og ty, 1991/92
Mogens Hygum Jensen, ps, 1969-71
Ove Jensen, bi og ge, 1972
Peter Vang Jensen, fr og sf, 1975-78
Sven Bue Jensen, da og id, 1988/89
Niels Aa. Juhl, pedelmedhjælper, 1971-78
Annette Jørgensen, da og sf, 1978
Bjarne Jørgensen, fy, ma og na, 1975-
Niels P. R. Jørgensen, pedelmedhj., 1980-90
Sonja Jørgensen, ty og en, 1976-
Irene Kartvedt, da og ke, 1991-
Ellen Lund Kirk, sp, 1989-92
Gerd Kjellerup, da, 1969-93
Sven E. Kjellerup, fr og la, 1969-75
Kjeld Kjærbøll, ol, 1970-72
Gunnar Kjærsgaard, hi og ty, 1970-72 (†)
Esther Kolding, sekretær, 1972-79
Birgit Konstantin-Hansen, fr og en, 1976/77
Ulla M. Kristensen, fr, id og sp, 1982-

Ingeborg Krogh, mu, 1968
Birthe Krogh-Jensen, mu og stv, 1970-80
Gerda Krogh-Jensen, hi, la og ol, 1972-
Jørgen Krogh-Jensen, ma og fy, 1968-84
Finn Kvorning, en og ru, 1971-
Jytte Langkilde, fr, bibliotek, 1969-87
Else Brekke Larsen, ge og bi, 1969
Gordon Larsen, hi, 1968-70
Hans Chr. Larsen, da og re, 1985
Kirsten Kåstrup Larsen, en, 1981
Beth Helle Lauridsen, hi, da og id, 1991-
Per Lauridsen, pedelmedhjælper, 1993-
Lisbet Overvad Laursen, fr og sp, 1972-
Kaj Lemming, ma, 1969-
Birgit Lindberg, da og re, 1982-
Hanne B. Lorentzen, bi, 1989/90
Kent Lyhne, pedel, 1990-
Ellinor Lærkesen, bk, 1970/71
Preben Løvgren, pedelmedhjælper, 1978-80
Jesper Madsen, mu, 1977-82
Lars Madsen, bi og id, 1992-
Thorkild Vestergaard Madsen, en og fr, 1969-72
Hans Chr. Magaard, mu, 1971/72
Ingrid Markussen, id, 1968
Henrik Mathiessen, id, da og la, 1970-74
Inge Matthes, hi og ty, 1969/70
Tove Meldgaard, sekretær, 1979-
Lars Mikkelsen, ps, 1985-87
Kirsten Mogensen, mu og fr, 1982-
Aksel Momme, mu, 1969-71
Leif Mosegaard, fy, ma og na, 1978-
Helge Mygind, ke, fy og na, 1970-
Inge Mygind, en og fr, 1970-
Kirsten Müller, id, 1969-87
Morten Müller, da og en, rektor, 1968-93
Edith Møller, lærerkøkken, 1970-
Sv. Aa. Møller, pedel, 1970-93
Anne Louise Mørk, id og bi, 1978-82
Hans P. Mørk, bi, 1975
Anne Elise Nielsen, håndgerning, 1968-70
Else Sloth Nielsen, da, id og stv, 1990-
Karen Nielsen, da, 1983/84
Levy Nielsen, pedel, 1968-70
Ole Nørskov Nielsen, hi og re, 1975-
Svend B. Nissen, da og ge, 1979-
Finn Olsen, da, hi, ol og re, rektor, 1993-
Villy E. Outzen, da, 1971
Birgitte Steffen Pedersen, sf og fr, 1979-82
Else Pedersen, en og re, 1973-
Jan E. Schmidt Pedersen, da, 1981
Per J. K. Pedersen, bk, 1971-
Tove Sofie Pedersen, re og hi, 1990-92
Benneth Østergaard Petersen, ol, 1969
Kirsten Pontoppidan, bi og ge, 1968/69
Birgitte Schack Rasmussen, da og ty, 1993-
Jesper Lahn Rasmussen, fy, ma og na, 1984-
Steen H. Rasmussen, en og ty, 1989-
Birgit Raunkjær, ty, 1968-70
Knud Raunkjær, erhvervsvejledning, 1970-73
Louise Maria Raunkjær, ps, 1993-
Poul Ring, en og ty, 1972
Bent Rosendahl, hi og ge, 1970-
Ingrid Rosendal, sekretær, 1968-89
Karsten Rosendal, bi, ge og stv, 1970-
Annette Rosenlund, da, 1973
Annette Rotbøl, sekretær, 1986-
Lars Rønn, id, 1969/70
Niels Aage Schmidt, fo, 1969/70
Willy Schrøder, hi, id og da 1968-70, 1971, 1979
Knud Sidenius, ty, re, ol og da, 1969-
Karen-Lise Skovbakke, mu, 1988/89
Karen Sonniks, mu, 1977-
Ragna Svejgaard-Iversen, ty, 1968-70
Inge Svendlund, la, 1968-70
Benny Sørensen, sløjd og id, 1968-70
Kirsten Werner Sørensen, en og sf, 1993-
Kurt Terkelsen, ps, 1972-76
Elinor Theilgaard, hi, ge og stv, 1972-
Rich. Thisted, skolelæge, 1968-73
Carsten Thorsback-Hansen, fr, 1986
Thorkild Thorsen, sf og ma, 1983-
Inger Lise Thunbo, da og fr, 1970-78
Christian de Thurah, da og en, 1978-
Hans Tyrrestrup, da, id og stv, 1968/69, 1972-
Carol Vad, en, 1969/70
Erik Peter Vestergaard, en og ty, 1992/93
Niels Westergaard, en, 1970/71
Kai-Aage Wienecke, bi og tekn, 1972-91 (†)
Poul Ørum, sf og id, 1973-
Jens Peter Østergaard-Jensen, ke, fy, na, 1977-

Afgangselever fra Varde Gymnasium & HF

	studenter					
	real	spr.	mat.	hf	i alt	
1971	14	16	37		67	De første studenter og realister
1972	12	35	37		84	Første naturfaglige studenter
1973	25	28	33	44	130	De sidste realister og de første hf´ere
1974		31	44	66	141	Første studenter med russisk
1975		35	65	61	161	Første samfundsfaglige studenter
1976		40	62	48	150	Første hf´ere efter 74-bekendtgørelsen
1977		43	61	44	148	
1978		47	67	42	156	
1979		50	73	44	167	
1980		58	84	47	189	
1981		43	104	31	178	
1982		65	85	48	198	
1983		57	79	49	185	
1984		43	105	49	197	Første musikfaglige studenter
1985		44	119	47	210	
1986		60	110	49	219	Første studenter på mat. kemisk gren
1987		41	84	37	162	
1988		35	101	40	176	
1989		36	71	42	149	
1990		48	79	35	162	Første studenter med spansk
1991		45	98	55	198	Første studenter efter gymnasiereformen
1992		36	86	54	176	
1993		44	77	55	176	Første hf´ere efter hf-reformen
i alt	**51**	**980**	**1761**	**987**	**3779**	
	1,3%	25,9%	46,6%	26,1%	100%	

VARDE GYMNASIUM

1968 - 1993

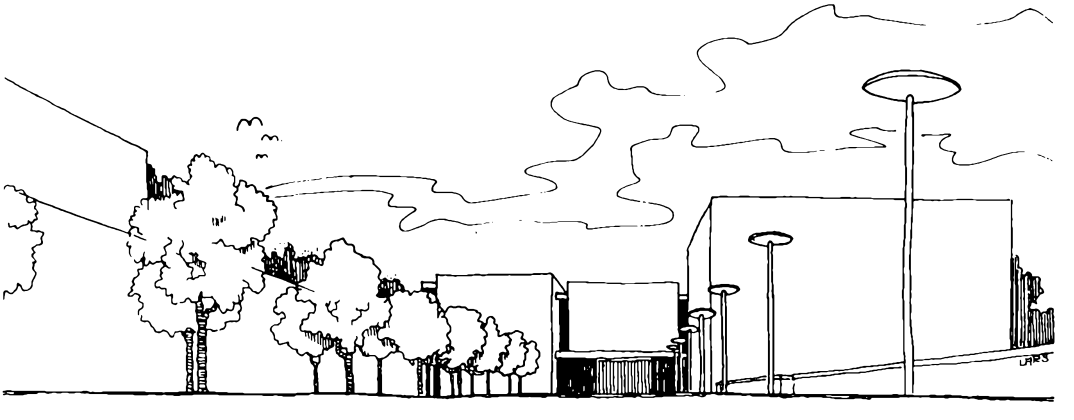

Et jubilæumsskrift 1993



RIBE AMT